

ZAMERANIE ZAHRANIČNEJ POLITIKY SR NA ROK 2009

OBSAH

Úvod - Základné východiská a hlavné ciele zahraničnej politiky SR v roku 2009.....	2
1. Slovensko v bezpečnom a demokratickom svete	4
1.1 Posilňovať bilaterálnu spoluprácu a presadzovať efektívny systém medzinárodných vzťahov	4
1.2. Posilňovať bezpečnosť euroatlantického priestoru	8
1.3.Bojovať proti globálnym výzvam a hrozbám.....	10
1.4. Rozširovať priestor slobody, demokracie, rešpektovania ľudských práv, vlády zákona a dobrého riadenia	13
1.5. Regulovať migráciu v súlade so záujmami SR	14
2. Prosperujúce Slovensko a trvalo udržateľný rozvoj.....	15
2.1. Podporovať hospodársky rozvoj, prosperitu a presadzovať ekonomické záujmy SR	15
2.2. Posilňovať susedské vzťahy, prehľbovať regionálnu spoluprácu a posilňovať medzinárodné postavenie SR	18
2.3. Zvyšovať objem rozvojovej a humanitárnej pomoci	20
2.4. Zvyšovať energetickú bezpečnosť SR	21
3. Záujmy SR v efektívnej EÚ	22
3.1. Posilňovať presadzovanie záujmov SR v EÚ a jej vplyv na tvorbu spoločných politík EÚ	22
3.2. Podporovať rozširovanie EÚ na základe striktného plnenia predvstupových kritérií	25
3.3. Prispievať k posilňovaniu efektívneho fungovania inštitúcií EÚ	26
4. Služba občanom a Slovensko otvorené svetu.....	27
4.1. Ochrániť záujmy občanov SR	27
4.2. Zlepšovať komunikáciu cieľov a výsledkov zahraničnej politiky v rámci SR a navonok	27
4.3. Zabezpečiť jednotnú prezentáciu SR v zahraničí.....	28
4.4. Presadzovať spoluprácu s tretím sektorom	28
5. Moderná slovenská diplomacia.....	29
5.1. Optimalizovať vnútorný chod MZV	29
5.2. Zabezpečiť technologicky vyspelú komunikáciu.....	30
5.3. Optimalizovať finančné riadenie a štruktúru rozpočtu	30
5.4. Posilňovať odbornú pripravenosť pracovníkov zahraničnej služby	31
5.5. Posilniť personálne zastúpenie SR v EÚ a medzinárodných organizáciách.....	32

Úvod - Základné východiská a hlavné ciele zahraničnej politiky SR v roku 2009

Zameranie zahraničnej politiky Slovenskej republiky je základný politický plánovací dokument zahraničnej politiky SR na rok 2009. Odvíja sa od Programového vyhlásenia vlády SR a prezentuje ciele zahraničnej politiky SR v EÚ, Severoatlantickej aliancii, v medzinárodných organizáciách, ktorých je SR členom a v bilaterálnych vzťahoch, ako aj pri presadzovaní hospodárskych záujmov SR v európskej a svetovej ekonomike. Zameranie štruktúrou aj obsahovo vychádza z dlhodobej stratégie MZV SR s názvom „Úspešné Slovensko v bezpečnom svete“ prijatej vo februári 2008. Táto stratégia je rozčlenená do piatich základných častí zameraných na – bezpečnosť a demokraciu vo svete ako východiskový rámec, stabilitu a prosperitu Slovenska, efektívnu Európsku úniu, službu našim občanom v zahraničí a prezentáciu Slovenska vo svete a napokon modernú slovenskú diplomaciu ako nástroja na presadenie našich strategických priorít. Spomínaných päť častí tvorí hlavné kapitoly zamerania našej zahraničnej politiky v roku 2009.

Kumulácia viacerých kritických faktorov v medzinárodnom prostredí naznačuje, že rok 2009 sa bude z pohľadu zahraničnej politiky SR vyznačovať mimoriadnou dynamikou. Pokiaľ sa úvodné roky prvej dekády nového milénia niesli najmä v znamení redefinície bezpečnosti v súvislosti s novými asymetrickými hrozbami (terorizmus), rok 2008 priniesol v podobe celosvetovej finančnej krízy tlak na nové usporiadanie svetových ekonomických vzťahov a medzinárodných inštitúcií, ktoré sa nimi primárne zaoberajú. Celkovo tak narastá tlak na reformu systému inštitúcií vytvorených po Druhej svetovej vojne a po skončení Studenej vojny.

Medzinárodné vzťahy v roku 2009 budú ovplyvnené primárne tromi globálnymi faktormi: dopadmi svetovej finančnej krízy na architektúru medzinárodných organizácií, zmenou administratívy v Spojených štátoch amerických, ktorá prinesie nové akcenty do zahraničnej politiky najsilnejšej krajiny sveta a silnejúcim tlakom Ruska na prehodnotenie medzinárodnej bezpečnostnej architektúry.

Svetová finančná kríza doposiaľ zasiahla SR v menšej miere ako niektoré iné krajiny Európskej únie. Slovensko však vzhľadom na otvorený charakter svojej ekonomiky so silným exportom pravdepodobne sekundárne pocíti jej dopady na znížení odbytu svojich produktov najmä v roku 2009. V snahe minimalizovať negatívne dopady krízy na občanov Slovenskej republiky bude SR úzko koordinovať opatrenia v rámci Európskej únie a eurozóny, ktorej sa v roku 2009 stalo plnohodnotným členom.

Slovensko víta nástup novej americkej administratívy prezidenta Baracka Obamu, od ktorej očakáva posilnenie transatlantickej väzby a silnejšiu kooperáciu s krajinami EÚ pri riešení globálnych problémov. Máme záujem rozvinúť široký a intenzívny spojenecký dialóg s novou americkou administratívou na všetkých úrovniach.

Ruská federácia je strategickým partnerom Európskej únie a Severoatlantickej aliancie a zároveň kľúčovým dodávateľom energetických surovín do strednej Európy. Slovensko sa bude aktívne podieľať na vypracovaní spoločnej stratégie EÚ a Aliancie vo vzťahu k Ruskej federácii. Bude pritom vychádzať zo spoločných hodnôt a záujmov týchto organizácií, rešpektujúc význam a úlohu Ruska v európskej a svetovej bezpečnosti a systéme medzinárodných vzťahov. Máme záujem posilňovať partnerský bilaterálny dialóg medzi našimi krajinami zameraný predovšetkým na otázky ekonomickej spolupráce a rozvoja.

V roku 2009 sa naďalej zameriame na rozvoj susedských vzťahov, regionálnej spolupráce, spolupráce v rámci V4 a celkové posilňovanie stability stredoeurópskeho priestoru.

V prvom polroku 2009 bude susedná Česká republika predsedat' Európskej únii. Je tak prvou spomedzi krajín V4, ktorá bude v období šiestich mesiacov stáť na čele Únie a má z tejto pozície možnosť výrazne ovplyvniť jej program. Vzhľadom na historické väzby, tradične silné partnerské vzťahy ako aj rozsiahly prienik našich záujmov, máme záujem napomôcť Českej republike pri úspešnom naplňaní priorít jej predsedníctva. Chceme, aby sa podarilo v roku 2009 otvoriť pre našich občanov pracovné trhy v Rakúsku a Spolkovej republike Nemecko. Podobne ako ČR máme záujem na urýchlenej integrácii krajín západného Balkánu do EÚ, ako aj na silnej európskej politike susedstva (ENP), najmä vo vzťahu k nášmu najväčšiemu susedovi Ukrajine.

Máme záujem na rozvoji dobrých vzťahov s Maďarskou republikou postavených na praktických krokoch, v čo najväčšej miere oprostých od historických a ideologických nánosov. V efektívnej spolupráci našich krajín, využívajúcej existujúce bilaterálne mechanizmy na všetkých úrovniach, vidíme obrovský potenciál.

Aj v roku 2009 sa sústreďíme na vytváranie priaznivého globálneho prostredia na pôde OSN a jej organizácií. Budeme podporovať efektívnu reformu jej inštitúcií, tak aby si zachovala a zväčšovala svoj význam. Vyžaduje si to aj narastajúci globalizačný tlak a výzvy s ním spojené.

Severoatlantická aliancia tvorí základný pilier našej bezpečnosti. Zameriame sa na podporu celkového transformačného procesu NATO, posilňovanie transatlantickej väzby v rámci Aliancie, rozvoj spolupráce medzi NATO a ďalšími relevantnými medzinárodnými organizáciami (osobitne OSN, EÚ a OBSE) a zabezpečenie primeranej účasti SR na operáciách a misiách pod vedením NATO. Činnosť SR na pôde NATO bude zároveň rešpektovať skutočnosť, že geografickými prioritami zahraničnej politiky SR zostávajú aj v roku 2009 Ukrajina a západný Balkán.

V súlade s Programovým vyhlásením vlády sa SR zameria na rozvoj ekonomickej diplomacie, podporu a vytváranie nových možností pre rast prosperity našej krajiny a jej občanov. Zároveň prostredníctvom rozvojovej pomoci chceme vyjadriť svoju solidaritu s chudobnejšími a slabšími, ako aj zodpovednosť za budovanie spravodlivejšieho sveta.

SR bude naďalej klásť dôraz na problematiku ľudských práv a slobôd vrátane osôb patriacich k menšinám. Dôrazne pritom odmietame všetky prejavy extrémizmu, rasizmu, netolerancie, xenofóbie, agresívneho nacionalizmu a antisemitizmu.

Otváranie sa hraníc a pracovných trhov v rámci Európskej únie, ako aj rušenie ďalších obmedzení (zrušenie vízového styku s USA v novembri 2008) na jednej strane otvára pre našich občanov nové možnosti, no zároveň kladie zvýšené nároky na konzulárnu službu a starostlivosť pri ich cestách do zahraničia alebo dlhodobých pracovných pobytoch.

Slovensko má záujem aktívne prezentovať svoju zahraničnú politiku, hodnoty, ciele a záujmy. Preto bude rozvíjať nástroje a spôsoby verejnej diplomacie, tak aby zasiahlo všetky významné segmenty svetovej aj domácej verejnosti. V snahe zaistiť efektívny výkon diplomacie a nárast kvalít našich pracovníkov budeme pokračovať v reforme a modernizácii MZV SR, vrátane siete našich zastupiteľských úradov.

Pri prezentácii cieľov zahraničnej politiky Slovenska budú zohrávať kľúčovú úlohu koordinované aktivity našich najvyšších ústavných činiteľov: prezidenta SR, predsedu NR SR a predsedu vlády SR. Zároveň budeme podporovať rast a význam parlamentnej diplomacie.

Rok 2009 je aj rokom význačných jubileí. Pripomenieme si 20. výročie pádu Železnej opony a 60. výročie vzniku Severoatlantickej aliancie. Obidve udalosti predstavujú pre SR nielen príležitosť pripomenúť si ich historický význam, ale najmä možnosť opätovne sa prihlásiť k aktívnej podpore hodnôt slobody a demokracie, ktorých stelesnenie tieto udalosti predstavujú. V tom istom duchu si chceme pripomenúť aj 5. výročie vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie a Severoatlantickej aliancie. Členstvo v týchto organizáciách prinieslo Slovensku záruky bezpečnosti, možnosti trvalého rastu prosperity, ako aj efektívne

nástroje na presadzovanie strategických cieľov a záujmov SR. Práve v snahe udržať ich efektívnosť sa bude Slovensko usilovať o ich transformáciu a lepšiu adaptáciu na výzvy, ktoré so sebou prináša prvá dekáda 21. storočia.

1. SLOVENSKO V BEZPEČNOM A DEMOKRATICKOM SVETE.

1.1. Posilňovať bilaterálnu spoluprácu a presadzovať efektívny systém medzinárodných vzťahov.

Po vstupe SR do NATO a do EÚ sa v našej zahraničnej politike zväčšil nielen význam, ale aj priestor venovaný multilaterálnej diplomacii. Slovensko sa aktívne podieľa na formovaní a na realizácii spoločných politík EÚ a NATO; v rámci týchto procesov účinne obhajuje a presadzuje aj veľkú časť svojich strategických štátnych a národných záujmov.

Napriek týmto novým kvalitám našej zahraničnej politiky veľká časť našich záujmov, najmä pokiaľ ide o hospodárske, vedecké, kultúrne i iné záujmy, naďalej zostáva v tradičnom priestore bilaterálnej diplomacie. Sme svedkami toho, že postupujúci proces integrácie a globalizácie - možno paradoxne, ale zároveň logicky - vyvoláva protiprúd posilňujúci práve význam bilaterálnych vzťahov. Jednotlivé štáty v rámci bilaterálnych vzťahov môžu rozvíjať vzťahy, ktoré zatiaľ nie sú predmetom integrácie a globalizácie; vzťahy, ktoré posilňujú ich ekonomický rast i potenciál, prehlbujú úroveň vedeckého poznania, upevňujú kultúrnu identitu, metaforicky povedané, v mozaike globálneho sveta zachovávajú jedinečnú a viditeľnú tvár svojho štátu..

Z uvedených dôvodov jednou z priorít slovenskej zahraničnej politiky v roku 2009 bude práve posilňovanie bilaterálnej spolupráce vôbec, a osobitne s krajinami, ktoré sú našimi kľúčovými partnermi - respektíve s krajinami, ktoré sú z politických, bezpečnostných, ekonomických, vedeckých i iných dôvodov súčasťou našich zahraničnopolitických priorít. Osobitný význam prikladáme vzťahom so susednými krajinami a vytváraniu spoločného stabilného a prosperujúceho regiónu strednej Európy, ktoré sú zmienené v kapitole venovanej podielu zahraničnej politiky SR na raste prosperity našej krajiny.

Vzťahy s USA

Oficiálna návšteva prezidenta I. Gašparoviča v Bielom dome začiatkom októbra 2008 a zrušenie vízovej povinnosti pre občanov SR vytvorili vhodné prostredie na ďalšie posilňovanie spojeneckého charakteru bilaterálnej relácie a rozvoja strategického dialógu o otázkach spoločného záujmu na všetkých úrovniach. Vhodnou príležitosťou pre definovanie aktuálnej agendy nášho dialógu a posilnenej spolupráce bude nástup novej administratívy USA, ktorá deklaruje záujem o posilnenie komunikácie so spojencami a kľúčovými partnermi v záujme riešenia súčasných globálnych i regionálnych bezpečnostných a rozvojových výziev.

SR bude podporovať transatlantické spojenectvo a aktívne sa podieľať na dialógu vo formáte EU-USA a v rámci NATO.

Záujmom SR je rozšíriť hospodársku spoluprácu s USA, ktoré aj napriek aktuálnej finančnej a ekonomickej kríze zostávajú najmocnejšou ekonomikou sveta a našim strategickým partnerom. Trvalou prioritou bude prezentácia ekonomického programu vlády SR a nadväzovanie priamych kontaktov s predstaviteľmi obchodno-ekonomických kruhov a administratívy USA na federálnej, ale i na úrovni jednotlivých štátov a lokálnej. Osobitnú pozornosť budeme venovať rozvoju spolupráce vo vedeckej oblasti s cieľom využiť vedecko-technický a ekonomický potenciál USA na realizáciu projektu vedomostnej ekonomiky v SR.

Ekonomické záujmy SR budeme presadzovať aj prostredníctvom transatlantických summitov a obchodných fór (EU-US Summit, Transatlantic Economic Council - TEC, Transatlantic Business Dialogue - TABD).

Vzťahy s Nemeckom

Vo vzťahu k Nemeckej spolčkovej republike budeme vychádzať z jej postavenia v medzinárodnej i európskej politike, ale najmä z toho, že NSR je najväčším obchodným partnerom i najväčším investorom v SR. Vzťahy budeme rozvíjať paralelne na spolčkovej úrovni i na úrovni vybraných spolčkových krajín. Zameriame sa predovšetkým na rozvoj ekonomickej spolupráce v takých oblastiach, akými sú moderné technológie, inovácie, obnoviteľné zdroje energie, a spolupráca malých a stredných podnikov. Počítame s tým, že zavedenie eura v SR bude novým impulzom k rozšíreniu ekonomickej spolupráce. Na krajinskej úrovni sa zameriame na kultúru a školstvo, ktoré sú výlučne v kompetencii spolčkových krajín, pričom sa sústredíme predovšetkým na zabezpečovanie štipendijného projektu vlády SR.

V oblasti zahraničnej politiky sa zameriame na konzultácie a na spoluprácu v oblasti spoločných politík EÚ týkajúcich sa najmä energetickej bezpečnosti, rozširovania EÚ, formovania vzťahov s RF, Ukrajinou, Gruzínskom. Rovnako budeme spolupracovať pri riešení situácie na Západnom Balkáne a v Afganistane. Osobitnú pozornosť budeme venovať summitu NATO, ktorý sa v roku 2009 uskutoční v nemeckom Kehli a francúzskom Štrasburgu, ako aj postojom NSR k transformácii a budúcnosti Aliancie a možnostiam jej ďalšieho rozširovania.

Vzťahy s Francúzskom

Základom našej bilaterálnej spolupráce s Francúzskom budú dokumenty o strategickom partnerstve medzi SR a FR podpísané v septembri 2008, ktoré otvorili nové perspektívy rozvoja slovensko-francúzskych vzťahov najmä v oblastiach jadrovej energetiky, vojenskej výzbroje a techniky, ale aj v oblasti budovania medzinárodnej dopravnej infraštruktúry.

V oblasti zahraničnej politiky budeme konzultovať otázky SZBP/EBOP, spoločný postup pri upevňovaní štruktúr EBOP a jej celkovom posilňovaní. V rámci misií EÚ a operácií NATO budeme pokračovať v spolupráci pri stabilizácii regiónov, ktoré susedia s euroatlantickým priestorom (Stredomorie, Balkán, Blízky východ, Južný Kaukaz).

V boji proti globálnym hrozbám, kde je FR veľmi aktívna, budeme spoločne pokračovať v boji proti šíreniu ZHN, terorizmu a organizovanej kriminalite.

Vzťahy s ostatnými krajinami EÚ a NATO

Úzke spojenecké a partnerské vzťahy budeme na bilaterálnej báze rozvíjať vo všetkých oblastiach i s ostatnými členskými krajinami oboch zoskupení euroatlantického spoločenstva – s Veľkou Britániou, Talianskom, Španielskom, Holandskom a ďalšími štátmi.

Vzťahy s Ruskom

Vo vzťahu k Ruskej federácii (RF) budeme v súlade s programovým vyhlásením vlády naďalej pokračovať v rozširovaní bilaterálnych vzťahov, pričom za dôležité považujeme udržať vysokú dynamiku dialógu na všetkých úrovniach. Naše úsilie sa sústreďí na trvalý rozvoj vzťahov najmä v obchodno-ekonomickej oblasti, ktorá by mala aj naďalej tvoriť základný pilier vzájomnej bilaterálnej spolupráce. Za kľúčovú súčasť obchodno-ekonomických vzťahov naďalej považujeme spoluprácu v energetickej oblasti. V nej budeme klásť dôraz na včasné dodávky a plnenie zmluvných záväzkov. Naším prioritným záujmom

bude zvýšenie slovenského exportu na perspektívny ruský trh a rozšírenie spolupráce v oblasti vysokých technológií.

Vychádzajúc zo skutočnosti, že Ruská federácia predstavuje strategického partnera Európskej únie, sme pripravení aktívne sa podieľať na formovaní spoločnej politiky EÚ voči Rusku a v rámci existujúcich štruktúr participovať na dialógu EÚ-RF. Obdobne máme záujem rozvíjať dialóg a partnerstvo NATO-RF.

Vzťahy s krajinami západného Balkánu

Aj v roku 2009 budeme pokračovať v doterajšej aktívnej politike voči západnému Balkánu a jednotlivým krajinám tohto regiónu. Naše bohaté skúsenosti budeme využívať pri analyzovaní a predpovedaní vývoja a pri formovaní i realizácii politiky EÚ a NATO voči krajinám regiónu prostredníctvom účasti svojich expertov na rokovaníach týchto inštitúcií. Naším cieľom bude upevniť stabilitu a bezpečnosť regiónu, pričom sa sústredíme najmä na dva faktory najväčšmi ovplyvňujúce vývoj v regióne i v Európe: podporu reformných procesov a udržanie integrity BaH, ako aj na riešenie kosovskej otázky v duchu efektívneho multilateralizmu a medzinárodného práva.

Nadalej budeme podporovať integračné procesy a začleňovanie jednotlivých krajín do euroatlantických štruktúr, pričom sa sústredíme na podporu reformného úsilia aj prostredníctvom ODA a odovzdávaním skúseností z nášho prístupového procesu. Budeme presadzovať, aby EÚ urobila dodatočné politické kroky nadväzujúce na úlohy stabilizačného a asociačného procesu, ktoré posilnia a urýchlia integračnú perspektívu týchto krajín.

Naším prioritným cieľom bude posilniť predovšetkým ekonomickú spoluprácu s krajinami regiónu, aby sa dostala na úroveň politickej spolupráce.

Otvorenie zastupiteľských úradov SR v Macedónsku a v Albánsku začiatkom roku 2009 prispeje k ďalšiemu prehĺbeniu bilaterálnej spolupráce s krajinami západného Balkánu.

Spolupráca s krajinami Blízkeho a Stredného východu a Afriky

V rámci dialógu bude SR podporovať ďalší rozvoj bilaterálnych ekonomických, politických a kultúrnych kontaktov. Regionálna situácia v dobe finančnej krízy a ekonomického spomalenia vytvára predpoklady najmä pre zintenzívnenie ekonomických kontaktov. Slovenské vzťahy s krajinami GCC (Rada pre spoluprácu v Zálive) sú tradične dobré, čo bude vhodné využiť aj pri podpore prílevu ďalších investičných zdrojov pre ekonomiku SR prostredníctvom existujúcich i plánovaných ZÚ SR. Spolupráca s Irakom bude reflektovať tak iracký vnútropolitický vývoj, ako aj regionálny kontext. Relácia s Iránom zostane nadalej ovplyvnená sankciami OSN.

Bude nadalej pokračovať dialóg SR s arabskými krajinami severnej Afriky a Ligou arabských štátov. Hlavným zameraním bude tiež predovšetkým bilaterálna ekonomická spolupráca. Vzájomný politický a kultúrny dialóg so severoafrickými a levantskými krajinami bude významne ovplyvňovaný aktivitami Stredomorskej únie. SR bude podporovať pokračovanie blízkovýchodného mierového procesu, s cieľom vytvorenia Palestínskeho štátu, existujúceho v mierovom susedstve so Štátom Izrael.

Vo vzťahu ku krajinám subsaharskej Afriky bude SR pokračovať v úsilí o zvyšovanie súčasnej úrovne ekonomickej kooperácie a politického dialógu, so zámerom rozvoja vzájomného obchodu a rozvojovej pomoci. Ťažiskovými zostávajú relácie s JAR, Nigériou, Keňou a Etiópiou.

Multilaterálny rozmer spolupráce bude v súlade s podporou implementácie dokumentov prijatých Asociačnými radami EÚ. SR sa bude zapájať aj do všestranného politického dialógu medzi EÚ a JAR.

Vzťahy s krajinami Ázie a Latinskej Ameriky

Zahraničnopolitické pôsobenie SR v Ázii bude aj v roku 2009 zamerané na posilňovanie politického dialógu s najvýznamnejšími krajinami regiónu – Čínou, Japonskom, Indiou a Kórejskou republikou. Paralelne budeme podporovať rozvíjanie hospodárskej spolupráce s týmito krajinami, ktoré zohrávajú čoraz významnejšiu úlohu vo svetovej ekonomike. Naše úsilie bude zamerané predovšetkým na získavanie nových investícií, na rozširovanie spolupráce v oblasti nových technológií a na zvyšovanie slovenského exportu na tieto perspektívne trhy. Primeraná pozornosť bude venovaná štátom Združenia krajín juhovýchodnej Ázie (ASEAN). V záujme presadzovania ekonomických záujmov SR pripravujeme niekoľko návštev na najvyššej úrovni (prezident, predseda vlády).

Vo vzťahu k Latinskej Amerike budeme aj naďalej prehĺbovať politický dialóg a pragmatickú bilaterálnu spoluprácu predovšetkým s Brazíliou, Mexikom a Argentínou patričnú pozornosť budeme venovať aj ďalším krajinám regiónu.

Na vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj bilaterálnych vzťahov s ázijskými a latinskoamerickými krajinami budeme využívať aj naše členstvo v EÚ a to najmä prostredníctvom medziregionálnych formátov (ASEM, EÚ-ASEAN, EÚ-LAC), ako aj našu aktívnu účasť pri príprave politických dokumentov a dohôd EÚ o partnerstve a spolupráci (PCA) s ČĽR, ASEAN, dohôd o voľnom obchode (FTA) EÚ s Kórejskou republikou a ASEAN.

Efektívny systém OSN a jej organizácií

Dynamický vývoj v globálnom meradle, či už v oblasti bezpečnostno-politickej alebo hospodársko-finančnej, má svoj dopad aj na **pôsobenie a aktivity Organizácie Spojených národov (OSN)**, ako jedinej medzinárodnej organizácie univerzálneho charakteru s celosvetovým dosahom, a tiež na programy, fondy a odborné organizácie, ktoré sú súčasťou jej systému.

Počas úspešného pôsobenia vo funkcii voleného člena Bezpečnostnej rady OSN (BR OSN) v rokoch 2006-2007 si SR posilnila kredit a postavenie rešpektovaného člena OSN, schopného prispievať k riešeniu najnáročnejších globálnych i regionálnych problémov. Na tomto postavení a rešpekte bude SR stavať i v roku 2009 s cieľom presadzovania priorít zahraničnej politiky SR a princípov, hodnôt a záujmov EÚ v oblasti posilňovania nástrojov efektívneho multilateralizmu a vytváraní systému medzinárodných vzťahov a práva s centrálnou úlohou OSN. SR bude súčasne pokračovať v rozvíjaní iniciatív, ktoré v uplynulom období rozbehla na pôde OSN, a v ktorých si udržiava i naďalej vedúce postavenie, konkrétne v oblasti diskusie o úlohe OSN pri podpore reformy bezpečnostného sektora v členských krajinách OSN a celkovom zefektívnení fungovania OSN s osobitným dôrazom na predchádzanie konfliktov, preventívnu diplomaciu a reformu BR OSN a jej pracovných metód.

Pri realizácii týchto cieľov sa bude SR usilovať o posilnenie a zefektívnenie koordinačných mechanizmov EÚ na pôde OSN s cieľom dosiahnutia čo najväčšej súdržnosti, solidarity a synergie aktivít členských krajín EÚ pri realizácii spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ vo vzťahu k tejto organizácii.

SR bude klásť dôraz na podporu realizácie rozhodnutí a opatrení v oblasti **reformy systému OSN** prijatých na Svetovom summite OSN v roku 2005, vrátane reformy manažmentu Sekretariátu OSN a práce jej kľúčových orgánov s cieľom zvýšenia celkovej efektivity práce, ako aj efektívneho využívania ľudských i finančných zdrojov, transparentnosti, kontroly a posilnenia zodpovednosti. V úzkej koordinácii s ostatnými členskými krajinami EÚ sa bude aktívne podieľať na diskusii k príspevkovej škále nového rozpočtu OSN na ďalšie dvojročné obdobie (prehodnotenie celkovej komplexnej metodiky

stanovovania príspevkov do rozpočtu OSN členskými štátmi) s cieľom dosiahnuť postupné odstraňovanie deformácií týkajúcich sa príspevkov členských štátov OSN do jej rozpočtu.

Na základe svojich skúseností z nedávneho pôsobenia na poste nestáleho člena BR OSN bude SR klásť dôraz na problematiku komplexnej **reformy BR OSN** ako orgánu, ktorý nesie primárnu zodpovednosť za zachovávanie medzinárodného mieru a bezpečnosti. Pre SR bude prioritné, aby sa BR OSN stala reprezentatívnejšou, avšak pri súčasnom zachovaní jej akcieschopnosti. SR sa bude osobitne angažovať v oblasti reformy pracovných metód BR OSN, ktoré považuje za neoddeliteľnú súčasť komplexnej reformy BR OSN, s cieľom dosiahnutia väčšej efektivity, otvorenosti a transparentnosti práce BR OSN, ako aj posilnenia a skvalitnenia interakcie a dialógu medzi BR OSN a ostatnými členskými štátmi OSN.

V spolupráci s českým predsedníctvom EÚ v 1. polroku 2009 sa bude SR zasadzovať za ďalšie posilnenie a zefektívnenie **spolupráce medzi OSN a EÚ**, najmä v oblasti krízového manažmentu (vrátane reformy bezpečnostného sektora). V tejto súvislosti bude využité aj 6-mesačné pôsobenie vyššie postaveného slovenského diplomata v tíme českého predsedníctva EÚ na pôde OSN v New Yorku plniaceho úlohy politického koordinátora predsedníctva EÚ pre agendu BR OSN a koordinačného mechanizmu EÚ v súlade s článkom 19 Zmluvy o EÚ.

Medzi teritoriálne priority pôsobenia SR v OSN budú naďalej patriť západný Balkán, východná Európa, Cyprus, Blízky a stredný východ (vrátane Afganistanu a Iraku).

SR ako budúca hostiteľská krajina **Regionálneho úradu Populačného fondu OSN (UNFPA) pre východnú Európu a strednú Áziu** bude úzko spolupracovať s fondom na procese jeho etablovania sa v Bratislave. Otvorenie regionálneho úradu sa predpokladá v druhej polovici roka 2009.

SR sa uchádza o miesto člena **Hospodárskej a sociálnej rady OSN (ECOSOC)** na roky 2010 – 2012 vo voľbách, ktoré sa uskutočnia vo VZ OSN na jeseň 2009. MZV SR bude v tejto súvislosti naďalej vyvíjať diplomatické aktivity na podporu uvedenej kandidatúry s cieľom získať tento dôležitý post a čo najväčšiu podporu od členských štátov OSN vo voľbách.

Vo vzťahu k **UNESCO** je prioritou na rok 2009 aktívna účasť na 35. zasadnutí Generálnej konferencie UNESCO v Paríži a zvolenie za člena Výkonnej rady UNESCO na obdobie štyroch rokov (2009 – 2013). Prioritou diplomacie v sídle UNESCO bude presadzovanie záujmov SR v rámci koordinačných zasadnutí predstaviteľov stálych delegácií členských štátov EÚ pri UNESCO a v regionálnej volebnej skupine, ktorej je SR členom. Ďalším nástrojom posilňovania medzinárodného postavenia SR je zapojenie expertov do činnosti medzivládnych výborov a rád medzinárodných programov UNESCO a realizácia podujatí v spolupráci s UNESCO.

1.2. Posilňovať bezpečnosť euroatlantického priestoru

Aktívnym členstvom v NATO, plným využívaním možností členského štátu a podielom na pokračujúcej politickej aj vojensko-obrannej transformácii Severoatlantickej aliancie sa bude SR usilovať predchádzať medzinárodným krízam a konfliktom a čeliť výzvam a hrozbám s potenciálom ohroziť euroatlantický priestor. V prípade ich vypuknutia bude aktívne prispievať k ich riešeniu, a to tak formou hľadania spoločných prístupov v rámci politických konzultácií medzi spojencami, ako aj praktickou účasťou na operáciách a misiách pod vedením Severoatlantickej aliancie. Prostredníctvom funkčného NATO bude SR ďalej posilňovať transatlantickú väzbu ako výraz strategického partnerstva medzi Severnou Amerikou a Európou a v rámci nej rozvíjať funkčnú spoluprácu medzi EÚ a NATO, a to nielen v praktickej rovine, predovšetkým v oblasti ich spoločného operačného pôsobenia v Kosove a Afganistane, ale aj na politickej úrovni a tiež v oblasti spôsobilostí, pri zachovaní zásady komplementárneho budovania ich kapacít.

Slovensko bude pokračovať v principiálnej podpore politiky „otvorených dverí“ NATO. Budeme podporovať všestranný rozvoj praktickej spolupráce medzi NATO a Ukrajinou s plným využitím existujúcich nástrojov a formátov. Opätovne získanú pozíciu kontaktného veľvyslanectva NATO v Kyjeve (2009-2010) využijeme na pokračovanie v aktivitách zameraných na zvýšenie informovanosti ukrajinskej spoločnosti o činnosti aliancie, s využitím slovenskej expertízy v tejto oblasti, vrátane skúseností mimovládnych organizácií.

Konkrétnym príspevkom SR k posilňovaniu bezpečnosti a stability euroatlantického priestoru, predchádzaniu možným konfliktom a krízam – a zároveň napĺňaním jej spojeneckých záväzkov – bude aj v roku 2009 pôsobenie v operáciách pod vedením NATO. V tejto súvislosti bude SR priebežne vyhodnocovať a podľa potreby aktualizovať rozsah a formy vojenskej aj nevojenskej účasti v uvedených operáciách. Pri plnení úloh zahraničnej politiky SR vo vzťahu k NATO bude preto naďalej plniť významnú úlohu Ministerstvo obrany SR, vrátane účasti príslušníkov Ozbrojených síl SR v medzinárodnom krízovom manažmente. MZV SR bude naďalej aktívne participovať na procese, ktorý súvisí s vytvorením efektívneho mechanizmu medzirezortnej koordinácie účasti SR na civilnom krízovom manažmente.

Operácia Medzinárodných bezpečnostných a asistenčných síl (ISAF) v Afganistane je operačnou prioritou NATO z politického i bezpečnostného hľadiska. Pri riešení situácie v Afganistane Aliancia smeruje k širšiemu poňatiu krízového manažmentu zameraného na komplexný prístup všetkých aktérov medzinárodného spoločenstva. V súlade s týmto konceptom bude pôsobiť aj SR, ktorá zabezpečí primerané zastúpenie svojich ozbrojených síl v operácii ISAF a posúdi aj možnosti nevojenského príspevku k stabilizácii a rozvoju krajiny. Slovenská republika bude pokračovať v účasti v operácii KFOR v súlade s rezolúciou BR OSN 1244 a aj týmto spôsobom napomáhať stabilite a demokracii v oblasti západného Balkánu.

V rámci angažovanosti SR v operáciách a misiách **EBOP** bude SR venovať pozornosť prioritným regiónom svojej zahraničnej politiky. Naše národné príspevky sa budú sústreďovať najmä do geografických oblastí západného Balkánu (operácia EUFOR Althea, misia EUPM a misia EULEX Kosovo), východnej dimenzie (EUMM v Gruzínsku, EUBAM Moldavsko) a Afganistanu (aspekt nielen bezpečnostný, ale aj rozvojový). SR bude pôsobiť konštruktívne a náležite zväži možnosti poskytnutia príspevkov k angažovanosti EÚ v rámci EBOP v iných oblastiach sveta, tak aby to viedlo k zachovaniu a rastu kreditu celej Únie.

SR bude naďalej aktívne vstupovať do diskusií v rámci EÚ aj Severoatlantickej aliancie s dôrazom na zlepšenie spolupráce a komunikácie medzi EÚ a NATO nielen na operačnej ale aj politickej/strategickej úrovni.

V súlade s koncepciou pôsobenia SR **v operáciách medzinárodného krízového manažmentu**, schválenou vládou SR, budú príslušníci OS SR naďalej aktívne pôsobiť v mierových misiách OSN (v súčasnosti ide o misiu OSN na Cypre /UNFICYP/ a pozorovateľskú misiu OSN na hraniciach medzi Izraelom a Sýriou /UNTSO/). V misii UNFICYP je v súčasnosti nasadený celkovo najväčší slovenský vojenský kontingent (194 osôb). Pôsobenie slovenských vojakov na Cypre dopĺňa kontext mimoriadne aktívnej politickej úlohy, ktorú SR už od r. 1993 zohráva pri sprostredkovaní bikomunitného dialógu medzi politickými predstaviteľmi oboch častí rozdeleného ostrova.

V súlade so svojimi reálnymi možnosťami bude SR podľa potreby adekvátne reagovať na aktuálny vývoj bezpečnostno-politickej situácie vo svete v oblasti krízového manažmentu. V roku 2009 sa očakáva predovšetkým vyslanie vojenských pozorovateľov do Gruzínska.

SR sa bude naďalej zasadzovať o zachovanie režimu Zmluvy o konvenčných ozbrojených silách v Európe (ZoKOS). Budúcnosť ZoKOS ostáva hlavnou témou vo vojensko-politickej dimenzii **OBSE**, keďže suspendovanie plnenia zmluvy zo strany RF naďalej predstavuje vážne ohrozenie kľúčového prvku bezpečnostnej architektúry v Európe.

V roku 2009 možno očakávať zintenzívnenie diskusie o novej európskej bezpečnostnej architektúre, na ktorej sa bude podieľať aj SR.

Bezpečnostnú situáciu v Európe výrazne ovplyvňujú zmrazené konflikty (Náhorný Karabach, Južné Osetsko, Abcházsko, Podnestersko), ktoré by mali byť hlavným zameraním pôsobenia OBSE. Cieľom SR bude aj v roku 2009 prispieť k riešeniu zmrazených konfliktov prostredníctvom formátov OBSE, ktoré boli pre tento účel vytvorené.

SR sa bude zároveň intenzívne podieľať na práci OBSE pri riešení situácie v Kosove a podporovať aktivity misie OBSE v Kosove (OMiK).

Pre SR bude naďalej užitočné využívať formáty OBSE pri monitorovaní diania v krajinách, ktoré patria medzi teritoriálne priority slovenskej zahraničnej politiky (Západný Balkán a Východná Európa), ako aj v krajinách, v ktorých nemá SR svoje priame diplomatické zastúpenie (Južný Kaukaz, niektoré štáty Strednej Ázie).

1.3 Bojovať proti globálnym výzvam a hrozbám

Boj proti terorizmu predstavuje pre vládu SR a všetky subjekty bezpečnostného systému republiky aj naďalej jednu z priorít. Z tohto pohľadu sa budeme zasaďovať o aktívnejší prístup a užšiu koordináciu činnosti jednotlivých rezortov v otázkach boja proti terorizmu na medzinárodnom poli. Zvýšenú pozornosť si bude vyžadovať eliminácia hrozby zneužitia jadrových materiálov a technológií na teroristické účely. V rámci systému OSN sa SR bude naďalej aktívne zúčastňovať na podujatiach v rámci **Globálnej stratégie OSN pre boj proti terorizmu**. Bude sa tiež zasaďovať za vytvorenie dynamicky sa rozširujúcej dobrovoľnej siete partnerských krajín podporujúcich systematické a efektívne opatrenia smerujúce k vybudovaniu systému ochrany, ktorý bude schopný prispôbiť sa meniacej situácii a hrozbám jadrového terorizmu. SR sa bude snažiť o presadenie urýchleného ukončenia diskusie o Všeobecnej dohovore OSN o medzinárodnom terorizme a o jeho prijatie v súčasnom znení.

SR bude aj v roku 2009 podporovať **aktivity EÚ a NATO v oblasti boja proti terorizmu**. Úlohy vyplývajúce z Akčného plánu pre boj proti terorizmu EÚ sú premietnuté v rámci Národného akčného plánu pre boj proti terorizmu (NAP). NAP vytvára platformu pre riešenie legislatívnej, inštitucionálnej a výkonnej stránky boja s terorizmom, platformu pre posilnenie koordinácie a spolupráce medzi kľúčovými subjektami boja proti terorizmu v rámci SR a vhodné podmienky na dôslednú implementáciu medzinárodných zmlúv a záväzkov SR. MZV SR ako jeden z kľúčových subjektov sa bude aj v nasledujúcom roku aktívne podieľať na plnení úloh vyplývajúcich z NAP.

Prioritou v oblasti **odzbrojovania** bude podpora všetkých aktivít smerujúcich k neodkladnému obnoveniu rokovacej funkcie Konferencie o odzbrojení, začatie rokovaní o zmluve zakazujúcej výrobu štiepných materiálov pre jadrové zbrane, podpora substantívnych diskusií na tému prevencie pretekov v zbrojení vo vesmíre, resp. zákazu umiestňovania zbraní v tomto priestore, implementácia konsenzuálne prijatých záväzkov v oblasti jadrového odzbrojovania, podpora aktivítam zameraným proti šíreniu ZHN, presadzovanie dôsledného dodržiavania a implementovania ustanovení existujúcich noriem v oblasti odzbrojovania a globálnej bezpečnosti. To predstavuje najmä úsilie zamerané na úplnú elimináciu chemických zbraní v rámci Dohovoru o zákaze chemických zbraní, presadzovanie konceptu verifikačného režimu k Dohovoru o zákaze biologických zbraní, úspešné ukončenie prípravného procesu na 8. hodnotiacu konferenciu Zmluvy o nešírení jadrových zbraní (3. zasadnutie Prípravného výboru 8. HK NPT), atď.

SR bude zohrávať konštruktívnu úlohu aj v oblasti konvenčných zbraní, najmä v boji proti nezákonným transferom s dôrazom na ručné a ľahké zbrane, vytváranie bariér pre získavanie zbraní teroristami a inými neoprávnenými subjektami, v pomoci pri odstraňovaní výbušných pozostatkov vojny, atď. Slovensko bude aktívne participovať na tvorbe politiky

Wassenaarskeho usporiadania (WA) - režimu kontroly exportu konvenčných zbraní a položiek dvojakého použitia – ktorý má za cieľ predchádzať destabilizujúcej akumulácii zbraní, najmä v rizikových regiónoch. Závety režimu majú zásadné dopady na našu národnú politiku a prax v kontrole exportu vojenského materiálu.

V rámci **mierového využívania jadrovej energetiky**, bude aj v roku 2009 v centre nášho pôsobenia Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu (MAAE) ako garant jadrovej bezpečnosti a verifikácii a podpory efektívneho využívania jadrových technológií v súlade s národnými záujmami SR. Cieľom bude tiež podpora budovania **Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO)**, ktorá predstavuje jedinečný projekt na poli jadrového nešírenia.

Vzhľadom na postavenie SR ako tranzitnej (a už aj cieľovej) krajiny bude SR v rámci OSN naďalej venovať zvýšenú pozornosť problematike medzinárodnej spolupráce v oblasti boja proti drogám, obchodovaniu s ľuďmi a organizovaným formám kriminality (vrátane terorizmu). V roku 2009 bude SR **participovať na projektoch Úradu OSN pre drogy a kriminalitu (UNODC)** pri implementácii Dohovoru OSN v boji proti nadnárodnému organizovanému zločinu a realizácii projektov boja proti obchodovaniu s ľuďmi, ľudskými orgánmi, proti drogám, korupcii a iným formám závažnej trestnej činnosti.

Vychádzajúc zo svojho pôsobenia na poste nestáleho člena BR OSN v rokoch 2006 a 2007 bude SR svojimi diplomatickými aktivitami aj naďalej presadzovať aktívne zapojenie sa všetkých relevantných zložiek systému OSN do podpory OSN pre **reformu bezpečnostného sektoru (RBS)** v tzv. zlyhávajúcich štátoch, pri súčasnom dôslednom rešpektovaní princípu národného vlastníctva týchto procesov dotknutými členskými štátmi OSN. Budeme naďalej aktívne pôsobiť v smere posilňovania regionálneho a subregionálneho prístupu k RBS, vrátane realizácie regionálnych workshopov v regiónoch Ázie a Latinskej Ameriky. Máme záujem o efektívne prepojenie podporných aktivít súvisiacich s RBS na pôde OSN s obdobnými aktivitami prebiehajúcimi v rámci EÚ, iniciovanými francúzskym predsedníctvom a niektorými ČK v II. polroku 2008. S ohľadom na celkovo limitované možnosti Slovenska chce MZV SR v tomto smere iniciovať medzirezortnú spoluprácu s MO SR a MV SR.

V rámci zasadnutí **Medzinárodnej organizácie práce (ILO)** bude SR naďalej sledovať vývoj a podporovať kroky organizácie na zabezpečenie demokratického vývoja v členských krajinách predovšetkým plnením dohovorov ILO v pracovno-právnej i ľudsko-právnej oblasti. Na pôde ILO bude SR podporovať iniciatívy a aktivity smerujúce k zabezpečeniu dôstojnej práce, generovania pracovných miest a s tým súvisiaceho znižovania chudoby. Ústrednou agendou ostáva dôstojná práca a spravodlivá globalizácia poskytujúca výhody pre všetkých. Pôsobnosti ILO sa dotýka aj najnovšia hrozba majúca dopad na zvyšovanie nezamestnanosti a iné nepriaznivé dôsledky na život obyvateľstva – svetová finančná kríza. SR bude naďalej využívať odbornú, nezávislú expertnú pomoc ILO a zúčastňovať sa na normotvornej činnosti.

SR bude pokračovať v spolupráci so **Svetovou zdravotníckou organizáciou (WHO)** na základe dvojročných dohôd o spolupráci medzi Ministerstvom zdravotníctva SR a Regionálnym úradom WHO pre Európu (BCA). Dvojročná dohoda o spolupráci BCA na roky 2008-2009 má stanovené 2 priority:

Posilňovanie zdravotníckych systémov

Zlepšovanie akcieschopnosti zdravotníckych systémov na významné neprenosné ochorenia vrátane zdravého životného štýlu.

Pozitívnym javom je navýšenie rozpočtu WHO vyčleneného na implementáciu BCA dohody na roky 2008-2009 do výšky 525.000 USD.

Významnou udalosťou európskeho regiónu WHO v roku 2009 budú voľby regionálneho riaditeľa WHO pre Európu počas 59. zasadnutia Regionálneho výboru WHO pre Európu v septembri 2009 v Kodani.

Na zasadnutiach **Úradu vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR)** bude SR v koordinácii s členskými krajinami EÚ a záujmami SR presadzovať myšlienky a aktivity vedúce k riešeniu postavenia a situácie utečencov a ich ochrany. Zváža sa začatie procedúry na získanie členstva vo Výkonnom výbore UNHCR (EXCOM). Vzhľadom na vstup SR do Eurozóny v r. 2009 a pozíciu SR medzi donorskými krajinami bude potrebné zvážiť zvýšenie dobrovoľného príspevku SR do UNHCR aspoň k úrovni porovnateľných (susedných) krajín.

V zmysle záverov ostatných konferencií zmluvných strán, ktoré sa konali pod záštitou **Programu OSN pre životné prostredie (UNEP)**, bude SR pokračovať v aktívnom presadzovaní zintenzívnenia synergie medzi sekretariátmi tematicky príbuzných environmentálnych dohovorov a ich prípadným následným zlúčením (napr. Bazilejský dohovor o riadení pohybov nebezpečných odpadov cez hranice štátov, Rotterdamský dohovor o udeľovaní predbežného súhlasu po predchádzajúcom ohlásení pre niektoré nebezpečné chemikálie a pesticídy v medzinárodnom obchode, Štokholmský dohovor o perzistentných organických látkach). Výsledkom procesu by mala byť efektívnejšia a koordinovanejšia činnosť v jednotlivých oblastiach ochrany životného prostredia na medzinárodnej úrovni. Zároveň bude SR v rámci reformy OSN naďalej podporovať rokovania o posilnení medzinárodného environmentálneho riadenia a o systematickej reforme jej inštitucionálneho rámca.

V decembri 2009 sa uskutoční dôležitá **Konferencia zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy v Kodani** (v nadväznosti na konferenciu v Poznani v decembri 2008). Slovensko, v koordinácii s ostatnými členskými krajinami EÚ, bude osobitne presadzovať potrebu integrovaného prístupu k otázkam klimatických zmien berúc do úvahy osobitné potreby najmenej rozvinutých a najviac postihnutých krajín. SR bude podporovať posilnenie a transformáciu súčasného systému v tomto smere. Bude sa zasadzovať tiež o to, aby sa aktivity v oblasti riešenia problematiky zmeny klímy a adaptácie plynule rozšírili z environmentálnej roviny do oblasti rozvojovej pomoci, vzhľadom na naliehavú potrebu zmierňovania jej negatívnych dôsledkov na ľudskú, potravinovú a energetickú bezpečnosť.

Vo vzťahu k **Organizácii Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo - FAO** je prioritným záujmom naďalej spolupracovať na okamžitom akčnom pláne, ktorého cieľom je dokončenie reformného procesu FAO. Prioritou je aj spolupráca SR na problematike svetovej potravinovej bezpečnosti a súvisiacich svetových iniciatívach a podujatiach riešiacich mimoriadne závažnú situáciu so snahou zmierniť následky svetovej potravinovej krízy. SR ako ďalší nástroj bude naďalej podporovať a posilňovať postavenie krajiny aj technickou podporou činností FAO a jej medzinárodných spoločných programov v rámci OSN a tiež realizáciu podujatí, ktoré sú určené na riešenie potravinovej krízy.

V tejto súvislosti bude zabezpečená aktívna účasť SR na rôznych svetových a regionálnych konferenciách ako napr. na 36. zasadnutí konferencie FAO pre poľnohospodárstvo, ktoré bude zamerané na problematiku svetovej potravinovej bezpečnosti a zabezpečovanie výživy pre obyvateľov planéty v strategickom období 2020-2050.

Slovenská diplomacia a odborné kruhy budú podporovať aj prezentáciu krajiny v stredu SR v ústredí FAO v Ríme. Na pôde FAO bude pozornosť zameraná najmä na aktivity a iniciatívy, ktoré riešia globálne otázky zdravia rastlín a zvierat, vrátane vtáčej chrípky a ďalej na rozvoj vidieka, zrovnoprávnenie postavenia žien na vidieku a na lesníctvo.

SR bude v r. 2009 na pôde **Organizácie OSN pre priemyselný rozvoj (UNIDO)** podporovať prípravu projektov UNIDO na elimináciu následkov potravinovej krízy, chudoby a hladu, ochrany životného prostredia, vytvárania podmienok pre trvalo udržateľný rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí. Na báze administratívnej dohody medzi UNIDO a vládou

SR, schválenej uznesením vlády SR č. 723/2005, sa SR priamo zapojí do financovania projektov UNIDO v zmysle priorít rozvojovej pomoci SR pri súčasnom zohľadnení možnosti uplatnenia slovenských podnikateľských subjektov.

V rámci **Európskeho strediska jadrového výskumu (CERN)** sa bude SR naďalej aktívne zúčastňovať prostredníctvom svojich expertov na technickom zdokonaľovaní veľkého hadrónového urýchľovača (LHC) a súvisiacich zariadení, ako aj na transfere technológií. SR sa bude snažiť zachovať svoje prominentné postavenie v CERNe.

1.4. Rozširovať priestor slobody, demokracie, rešpektovania ľudských práv, vlády zákona a dobrého riadenia

SR bude pokračovať v presadzovaní efektívneho multilateralizmu tak, aby sa medzinárodní aktéri vyhli duplicite vo svojich činnostiach a obmedzené ľudské a finančné zdroje boli využívané efektívne. Na pôde medzinárodných organizácií bude SR presadzovať optimálne riešenia konfliktných situácií s primárnym cieľom zabezpečiť dodržiavania ľudských práv, demokracie a princípov právneho štátu, ako aj spolupracovať pri implementácii preventívnych opatrení a podpore opatrení na budovanie dôvery a bezpečnosti v teritóriách týchto medzinárodných medzivládnych organizácií.

V agende ľudských práv systému OSN bude pre rok 2009 prioritou výkon členstva SR v 47-člennej Rade OSN pre ľudské práva v Ženeve. Ako riadny člen sa bude SR podieľať na príprave a hlasovaní o všetkých tematických a regionálnych rezolúciách prijímaných Radou. Okrem toho sa bude plnohodnotne zapájať do činnosti Rady vo všetkých jej formátoch, ktoré zaberajú 30 až 40 týždňov ročne. Hlavné zasadnutie Rady, vrátane segmentu na vysokej úrovni (účasť ministrov zahraničných vecí), sa uskutoční v marci 2009, ďalšie dve riadne zasadnutia sú plánované na jún a september budúceho roka. Delegácia SR absolvuje v máji 2009 v Ženeve vôbec prvú prezentáciu v rámci novej procedúry tzv. univerzálneho periodického hodnotenia OSN. Pre potreby hodnotenia bude predložená aj osobitná písomná správa o stave ochrany ľudských práv v Slovenskej republike.

SR sa bude v rámci Rady naďalej angažovať v oblasti del'by úloh (*burdensharing*) EÚ, do ktorej sa po prvýkrát zapojila v roku 2005. Najmä počas predsedníctva ČR v EÚ v 1. polroku 2009 bude SR rozširovať aktivity v rámci *burdensharing* podľa aktuálneho vývoja a potrieb predsedníctva. Za týmto účelom bude MZV SR naďalej aktívne participovať aj na činnosti špecializovanej pracovnej skupiny EÚ pre ľudské práva (COHOM).

Na pôde orgánov OSN v New Yorku (3. výbor VZ OSN, Komisia pre postavenie žien) bude SR klásť dôraz na presadzovanie ľudsko-právnych priorít EÚ, ktoré zahŕňajú najmä oblasť moratória na trest smrti, univerzálnu ratifikáciu dohovorov, ochranu práv zraniteľných skupín obyvateľstva, vrátane žien a detí. V tomto smere sa bude SR aktívne zasadzovať za implementáciu už prijatých rezolúcií BR OSN, napríklad v oblasti ochrany ľudských práv v ozbrojených konfliktoch. SR zväží adekvátnu účasť 53. zasadnutie Komisie pre postavenie žien (CSW), ktoré sa uskutoční na jar 2009.

SR ako zmluvná strana základných ľudskoprávnych dohovorov je povinná pravidelne predkladať príslušným expertným výborom správy o opatreniach prijatých na uvedenie práv uznaných dohovormi do života a o pokroku, ktorý sa pri užívaní týchto práv dosiahol. V roku 2009 SR predloží Druhú periodickú správu k Medzinárodnému paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, Tretiu periodickú správu k Medzinárodnému paktu o občianskych a politických právach a Tretiu periodickú správu k Rámcovému dohovoru Rady Európy na ochranu národnostných menšín. Správy vypracuje MZV SR v úzkej spolupráci s vecne príslušnými rezortmi. SR čaká aj prezentácia Druhej periodickej správy k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu pred Výborom OSN proti mučeniu, ktorá sa podľa predbežnej informácie uskutoční v novembri 2009 v Ženeve. Taktiež sa uskutoční hodnotenie úrovne implementácie Európskej charty

regionálnych alebo menšinových jazykov v SR. Za týmto účelom uskutoční príslušný expertný kontrolný orgán – Výbor expertov v dňoch 10. – 13. 2. 2009 návštevu SR. V tejto súvislosti bude potrebné zabezpečiť bezproblémový priebeh návštevy a koordinovať spoluprácu medzi relevantnými rezortmi a inštitúciami s Výborom expertov počas monitoringu. Je možné predpokladať, že sa uskutoční monitorovacia návšteva SR aj zo strany Poradného výboru k Rámcovému dohovoru Rady Európy na ochranu národnostných menšín.

SR bude pokračovať v zhodnocovaní a odovzdávaní skúseností SR z predsedníctva SR vo Výbore ministrov Rady Európy (november 2007 – máj 2008). Osobitne sa bude usilovať napomôcť Bielorusku pri napĺňaní kritérií členstva v RE. Taktiež sa bude zasadzovať za rozširovanie spolupráce s občianskou spoločnosťou. SR bude presadzovať vyvážený prístup OBSE k všetkým trom dimenziám organizácie. V rámci ľudskoprávnej dimenzie sa sústreďí na zachovanie silného a autonómneho postavenia Úradu OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODIHR) a posilňovanie práce misií OBSE. SR bude usilovať o posilnenie účasti zástupcov občianskej spoločnosti na činnosti medzinárodných organizácií, a to najmä cestou spolupráce s Konferenciou medzinárodných mimovládnych organizácií, ktoré majú pri RE účastnícky štatút, príp. pozorovateľský štatút, účasťou na Implementačnej schôdzke OBSE k ľudskej dimenzii a administrovaním výberu záujemcov do volebných pozorovateľských misií organizovaných EÚ.

SR bude i naďalej aktívne pôsobiť v rámci Pracovnej skupiny pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti vzdelávania, zachovania pamiatky a výskumu holokaustu ITF, ktorej bude v roku 2009 predsedať Nórsko.

1.5. Regulovať migráciu v súlade so záujmami SR

Slovensko, najmä v súvislosti so vstupom do EÚ, zaznamenáva v oblasti zahraničnej migrácie relatívne dynamický vývoj. Aj z tohto dôvodu sa migrácia stáva predmetom našej trvalej pozornosti. V podmienkach SR si problematika migrácie vzhľadom na svoj prierezový charakter vyžaduje dobrú koordináciu všetkých zainteresovaných subjektov v súlade s Koncepciou migračnej politiky (prijatá v roku 2005 a každoročne vyhodnocovaná), ktorá definuje štátny záujem SR v tejto oblasti.

V zahraničnopolitickom kontexte sa SR bude aj naďalej usilovať o riešenie problematiky migrácie aktívnou účasťou na existujúcich zoskupeniach, a to najmä v rámci EÚ, pri dôslednom rešpektovaní princípov zadefinovaných v Koncepcii migračnej politiky SR (princíp suverenity, princíp zákonnosti, princíp regulácie legálnej migrácie, princíp aktívnej spolupráce s Európskou úniou, princíp zákazu diskriminácie a princíp flexibility). Prioritou SR bude aj naďalej formulovať opatrenia, ktoré budú podporovať kontrolovanú (riadenú) migráciu v súlade s potrebami trhu práce a zároveň minimalizovať migráciu nelegálnu. Osobitnú pozornosť bude SR venovať aplikácii globálneho prístupu EÚ k migrácii v nadväznosti na jeho vyhodnotenie koncom roka 2008, praktickej implementácii Európskeho paktu pre imigráciu a azyl, ktorý Európska rada schválila v októbri 2008 **a príprave a účasti na ministerskej konferencii „Budovanie migračných partnerstiev“, ktorá sa bude konať v Prahe v apríli 2009 pod patronátom českého predsedníctva v EÚ.** (Pozri aj časť Migrácia v 3.1 - Posilňovať presadzovanie záujmov SR v EÚ a jej vplyv na tvorbu spoločných politík EÚ)

Na pôde **Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM)** bude SR podporovať kroky a iniciatívy zamerané na minimalizáciu negatívnych dopadov celosvetového fenoménu migrácie a maximálne využitie pozitívnych prínosov migrácie.

2. PROSPERUJÚCE SLOVENSKO A TRVALO UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

2.1 Podporovať hospodársky rozvoj, prosperitu a presadzovať ekonomické záujmy SR

Ekonomická diplomacia

Dominancia ekonomických tém v medzinárodných vzťahoch si vyžaduje významné zmeny v obsahu a metódach uskutočňovania zahraničnej politiky. Ekonomická diplomacia ako súborné označenie pre koordinované aktivity rôznych subjektov zahraničnej politiky SR pri prenose podnetov vonkajšieho prostredia do ekonomiky SR, pri identifikovaní žiadúcich rozvojových impulzov a potencionálnych partnerov ich realizácie v našich podmienkach je čoraz dôležitejším faktorom naplňovania základných cieľov hospodárskej politiky štátu i programu vlády SR.

Ekonomická diplomacia musí primerane reagovať na vysokú mieru otvorenosti ekonomiky SR, absenciu dostatočných vlastných rozvojových zdrojov, rovnako ako na výzvy predstavované turbulentným vývojom globálneho finančného a ekonomického prostredia, komplexnosť problematiky klimatickej zmeny, či energetickej bezpečnosti. To si vyžaduje sústredenie ľudských i materiálnych prostriedkov a kapacít a ich koordinované využitie pre dosiahnutie stanovených cieľov v oblasti hospodárskeho a sociálneho rozvoja. K tomu bude slúžiť aj Konceptia ekonomickej diplomacie SR, ktorú pripravia spoločne MZV a MH.

Pretože žijeme v období globalizácie, typickej o.i. komplexnou prepojenosťou všetkých v ekonomike prebiehajúcich procesov, našou ambíciou bude účelne skĺbiť aktivity rozvíjané v integračných zoskupeniach a v rámci medzinárodných ekonomických organizácií, ktorých je SR členom, pri organizovaní bilaterálnej ekonomickej spolupráce, s potrebami slovenského podnikateľského prostredia a politikou vlády SR pri podpore sociálne orientovanej trhovej ekonomiky, zabezpečení vysokého tempa hospodárskeho rastu a zvyšovaní zamestnanosti.

Snahu o presadenie sa na svetovom trhu a podporu konkurenčnej schopnosti firiem SR na medzinárodných trhoch bude potrebné skĺbiť s poskytovaním impulzov na zmeny štruktúry, výkonnosti a efektívnosti samotnej ekonomiky SR. V súlade s tým budú rozvíjané aktivity pri podpore budovania znalostnej ekonomiky a rozvoja spoločnosti. V rámci toho pôjde aj o ciele pomoc produkčnej báze slovenskej ekonomiky a segmentu malého a stredného podnikania. Trvalou prioritou v oblasti ekonomickej diplomacie bude aj ciele získať zahraničných investícií, osobitne zameraných na podporu štrukturálnych zmien ekonomiky, dosahovanie vysokej produktivity práce, zavádzanie sofistikovaných výrobných procesov.

Budeme pokračovať v zabehnutej a kvalitne zabezpečovanej rezortnej a nadrezortnej koordinácii sektorálnych politík. V oblasti ekonomických politík EÚ budeme venovať pozornosť špecifickým odborným témam a detailné poznanie postojov našich partnerov budeme využívať pri vytváraní účelových partnerstiev na presadzovanie našich prístupov a priorit.

Nosnou úlohou ekonomickej diplomacie je včas rozpoznať pre slovenské hospodárstvo relevantné ekonomické pohyby, trendy, krízy, javy, účinne na ne reagovať, iniciovať reakcie na uvedené trendy a pohyby u slovenských ekonomických subjektov. V záujme efektívneho prenosu získaných poznatkov budú vypracované vnútrorezortné mechanizmy ako aj mechanizmy koordinácie s rezortmi vlády SR.

Pôsobenie v medzinárodných ekonomických organizáciách a finančných inštitúciách.

Prioritou pôsobenia SR v **Organizácii pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj (OECD)** bude ďalšie zvyšovanie jeho efektivity a dôraz na koordináciu aktivít jednotlivých rezortov vlády SR. Našou snahou bude maximálne využiť kapacitu organizácie pre

zabezpečenie trvalo udržateľného ekonomického rastu SR, rovnako tak účinnejšie sprostredkovanie našich názorov a prístupov k otázkam ekonomického rozvoja v globálnom kontexte. V centre našej pozornosti bude problematika globálnej finančnej krízy a hľadanie ciest eliminovania jej negatívnych dopadov na ekonomiku SR, ekonomika klimatickej zmeny a praktické kroky SR v rámci toho, využitie skúseností členských krajín OECD s ekonomickou migráciou pre vypracovanie štátnej politiky riadenej migrácie a iné.

V rámci projektov organizácie vo finančnej oblasti budeme usilovať o založenie regionálneho centra OECD pre finančné vzdelávanie v SR. Prostredníctvom svojho členstva v Medzinárodnej energetickej agentúre (OECD/IEA) sa bude SR naďalej aktívne podieľať na analýzach a tvorbe politiky energetickej bezpečnosti a energetickej efektívnosti. Dôležitou súčasťou aktivít SR bude aj spolupráca s Agentúrou pre jadrovú energiu (OECD/NEA). Získané odborné znalosti budú naďalej dôležitým nástrojom pre národný rozhodovací proces s cieľom environmentálne šetrného a ekonomicky efektívneho využívania jadrovej energie. Aktívne sa zapojíme do projektov ďalšieho rozširovania OECD a rozšíreného dialógu s vybranými ekonomikami sveta. Novú kvalitu bude predstavovať systematická pozornosť problematike rozvojovej pomoci v rámci OECD a činnosti jej príslušného výboru.

Po završení procesu graduácie SR z operácií **Svetovej banky** sa naša pozornosť zameria na novú formu partnerstva so Svetovou bankou a efektívne poskytovanie oficiálnej rozvojovej pomoci. Aj v roku 2009 poskytne SR svoj príspevok pre Medzinárodné združenie pre rozvoj (IDA) a zúčastní sa financovania iniciatívy pre mnohostranné odpustenie dlhov (MDRI). SR ako akcionár Svetovej banky sa bude podieľať na procese reformy riadenia a hlasovania vo Svetovej banke. Okrem toho sa SR bude usilovať o úspešný lobbying v prospech vytvorenia regionálnej pobočky Svetovej banky pre regióny východnej Európy, Ázie a Afriky v Bratislave. SR ako členská krajina **Medzinárodného menového fondu (MMF)** zabezpečí zvýšenie svojej členskej kvóty v MMF a v rámci reformy tejto inštitúcie bude spolupracovať s ČR pri hľadaní úspor v rámci Belgickej konštituencie. V roku 2009 sa uskutoční príprava na proces graduácie SR z operácií Európskej banky pre obnovu a rozvoj (EBOR). SR zabezpečí úhradu príspevku do Fondu pre krajiny západného Balkánu spravovaného EBOR a v rámci spolupráce s EBOR vytvorí fond technickej spolupráce SR a EBOR na podporu aktivít slovenských subjektov pri poskytovaní pomoci transformujúcim sa krajinám východnej Európy a strednej Ázie. V roku 2009 sa SR ako akcionár **Európskej investičnej banky (EIB)** bude podieľať na zvýšení kapitálu tejto inštitúcie.“

Tematickou prioritou SR v rámci pôsobenia v **Ekonomickom a sociálnom výbore OSN** bude dosiahnutie zvolenia SR za člena tohto výboru pre nasledujúce funkčné obdobie. Spolupráca s **Európskou hospodárskou komisiou (EHK OSN)** bude nadväzovať na široké zapojenie našich odborníkov do jednotlivých programov inštitúcie, s prednostným dôrazom na využitie komparatívnych výhod regionálneho zamerania jej činnosti.

V kontexte súčasnej svetovej finančnej a hospodárskej krízy SR považuje za veľmi dôležité zachovať otvorenosť a pokračovať v snahách o ďalšiu liberalizáciu multilaterálneho obchodného systému. Akékoľvek protekcionistické snahy by mali negatívne dopady nielen na svetový obchod, ale mohli by prispieť aj k ďalšiemu prehĺbeniu svetovej ekonomickej krízy. Pre SR by prípadné protekcionistické snahy znamenali ohrozenie exportných záujmov nielen na svetových trhoch, ale potenciálne aj na veľmi dôležitých trhoch ostatných členských krajín EÚ. Aj preto vo vzťahu k **Svetovej obchodnej organizácii (WTO)** bude naša pozornosť sústredená na vytvorenie predpokladov pre úspešné završenie mnohostranných rokovaní o rozvojovej agende z Doha (DDA) a to v takej podobe, ktorá zabezpečí rešpektovanie bytostných záujmov a potrieb SR v oblasti medzinárodného obchodu.

Ekonomická diplomacia z regionálneho pohľadu

Rozhodujúcimi obchodnými partnermi SR sú členské krajiny EÚ (87% nášho exportu). Slovensko je súčasťou jednotného európskeho hospodárskeho priestoru a od 1.1. 2009 sa stalo členom EMU. Proces globalizácie núti EÚ, ktorá je s 25% podielom na svetovom HDP najsilnejším ekonomickým blokom, budovať modernú a konkurencieschopnú ekonomiku, k čomu chce aktívne prispieť aj SR. Slovensko bude zároveň rozvíjať vzťahy a spoluprácu s jednotlivými členskými krajinami EÚ s cieľom zvyšovania ekonomického rastu a hospodárskej stability SR.

V ďalšom období sa SR chce zamerať aj na prehľbovanie vzájomných výhodných ekonomických vzťahov s USA, spoluprácu v oblasti vzdelanostnej ekonomiky a aplikovaného výskumu. V súlade s Programovým vyhlásením vlády chce SR rozvíjať spoluprácu pri podpore investícií do výroby s vyššou pridanou hodnotou, (rastových odborov ako hi-tech, biotechnológií, nanotechnológií, elektronického obchodovania, budovanie technologických centier) a s tým súvisiace zvyšovanie objemu investícií do vedy a vzdelávania. V tomto smere SR plánuje využívať svoje postavenie plnoprávneho člena EÚ a eurozóny, spolu s konkurencieschopnými podmienkami pre podnikanie, čím je veľmi atraktívnou destináciou pre obchod i investície.“

Blízky a Stredný východ a Afrika nadobúdajú čoraz väčší strategický význam pre EÚ. Krajiny BSV a Afriky disponujú až 81,6 % celosvetových zásob ropy a zemného plynu a súčasne sú ich najväčšími producentmi. Podľa vyhlásenia Európskej komisie 45% dovozu ropy do Európy pochádza z Blízkeho východu a do roku 2030 bude musieť byť dovozom pokrývaných 90% spotreby ropy z blízkeho východu a afrických zdrojov.

Vychádzajúc z cieľov EÚ a majúci na zreteli vlastné hospodárske a obchodné záujmy SR pripravuje uskutočnenie viacerých návštev predstaviteľov krajín regiónu do SR, ktoré by mali prispieť k zvýšeniu úrovne vzájomných hospodárskych vzťahov. „Rezorty MH SR, MF SR, MP SR a MDPT SR plánujú v roku 2009 podpísť ekonomických dohôd, ktoré umožnia zintenzívnenie výmen návštev na úrovni členov vlády, ako aj predstaviteľov podnikateľských subjektov. S dovozom ropy a zemného plynu z oblasti Blízkeho a Stredného východu a Afriky (Saudská Arábia, Spojené arabské emiráty, Kuvajt, Alžírsko, Líbya, Irak, Nigéria a Angola) sa počíta v slovenskom dovoze ako s alternatívnym zdrojom základných energetických surovín a tým aj znižovania jednostrannej energetickej závislosti slovenskej ekonomiky.

Postavenie **Ázie** v rámci medzinárodných hospodárskych vzťahov sa kontinuálne a dynamicky posilňuje. Štyri z jedenástich najväčších ekonomík sveta sa v súčasnosti nachádzajú v Ázii: Japonsko, Čína, India a Kórejská republika; v strednodobom výhľade pôjde o tri z piatich najväčších ekonomík sveta: Japonsko, Čína, India. V Ázii sa vytvára približne 25% svetového HDP (v parite kúpnej sily cca 30%), pričom miera rastu vysoko prekračuje svetový priemer. Podiel Ázie na svetovom exporte dosahuje 25%, pričom Čína aspiruje na trvalé postavenie najväčšieho svetového exportéra.

Aj napriek tradične silnému sklonu k protekcionizmu majú trendy k medzinárodnej otvorenosti a liberalizmu miernu a pragmatickú podporu, ktorá spolu s regionálnymi integračnými tendenciami vytvára predpoklady na postupne stále sa zvyšujúci stupeň zapojenia ázijských ekonomík do medzinárodného hospodárskeho systému. Vyššia miera zaangažovanosti by pritom mala pozitívne pôsobiť na zvýšenie záujmu ázijských krajín o stabilitu medzinárodného hospodárskeho prostredia a priamo ovplyvniť ich zodpovedné prístupy pri predchádzaní a riešení ekonomických kríz. Podpora týchto procesov je v záujme Slovenska a predstavuje východiská diplomatických aktivít v rámci jeho bilaterálnych vzťahov, ako aj v rámci EÚ, kontinuálne aj v r. 2009.

Ázijský kontinent má predpoklady vyrovnáť sa s dopadmi globálnej finančnej a ekonomickej krízy a pokračovať vo svojom rozvoji, aj keď miera rastu ekonomík jednotlivých krajín bude nižšia. Prevládajúce rastové tendencie tak predstavujú splnenie

základnej podmienky pre realizáciu slovenských hospodárskych záujmov v r. 2009. Aktivity slovenskej diplomacie v oblasti posilňovania hospodárskej spolupráce sa sústreďia na najvýznamnejšie ázijské krajiny Čínu, Japonsko, Indiu, Kórejskú republiku a krajiny ASEAN.

Obdobný prístup v modifikovanej podobe bude uplatnený voči Latinskej Amerike a jej najvýznamnejším krajinám Mexiku, Brazílii, Argentíne a Čile.

Ekonomickej diplomacii voči Ázii a Latinskej Amerike budú dominovať podpora slovenského exportu, úsilie o vstup priamych zahraničných investícií z teritórií, účasť na PPP projektoch v SR, podpora spolupráce v obrannom priemysle, v aplikovanom vývoji a výskume, na úrovni malých a stredných podnikov. Dôraz bude kladený rovnako na vládne stykové rámce, ako sú spoločné komisie pre hospodársku spoluprácu (Čína, India, Indonézia, Vietnam, Kuba), a podporu priamych kontaktov medzi podnikateľskými subjektami.

2.2. Posilňovať susedské vzťahy, prehľbovať regionálnu spoluprácu a posilňovať medzinárodné postavenie SR

Trvalou prioritou zahraničnej politiky zostáva prehľbovanie dobrých vzťahov so susednými krajinami. Úzke väzby medzi susediacimi krajinami sú dôležitým predpokladom a súčasne zárukou stability a bezpečnosti v regióne strednej Európy.

Prirodzene najdôležitejším partnerom naďalej zostáva **Česká republika**. Slovensko-české vzťahy budú v I. polroku 2009 determinované najmä českým predsedníctvom v Rade EÚ, ktoré vzhľadom na úzke a nadštandardné kontakty medzi našimi krajinami poskytne výbornú príležitosť presadzovať záujmy SR v EÚ a vplývať vo zvýšenej miere aj na tvorbu spoločných politík EÚ. SR bude zapojená priamo do výkonu predsedníctva prostredníctvom vyslaných expertov (tzv. secondmentov). V popredí záujmu bude koordinácia postupu SR a ČR v otázkach priorit CZ PRES, medzi ktorými bude aj Východné partnerstvo či vývoj na Západnom Balkáne, predovšetkým presadzovanie integračných ambícií týchto krajín do euroatlantických štruktúr. V súvislosti so svetovou finančnou a ekonomickou krízou a hľadaním možností jej riešenia možno predpokladať posilnenie konzultácií aj v týchto oblastiach. Popri aktivitách predsedníctva ČR v Rade EÚ a tradične dobrej politickej a ekonomickej spolupráci medzi SR a ČR, bude potrebné naďalej venovať primeranú pozornosť aj udržiavaniu kultúrnej a jazykovej blízkosti našich národov a kultivovaniu vedomia spoločnej histórie.

So zreteľom na **vývoj slovensko-maďarských vzťahov** v priebehu posledného obdobia a ich aktuálny stav bude potrebné budovať na tých oblastiach vzájomnej spolupráce, kde sú dosahované pozitívne výsledky – hospodárstvo, cezhraničná a regionálna spolupráca, kultúrna výmena, spolupráca v oblasti bezpečnostnej politiky a koordinácia postojov v rámci európskej agendy, resp. ďalších oblastí zahraničnej politiky, kde existujú prieniky medzi záujmami SR a MR. Hlavnou výzvou pre zahraničnú politiku SR voči Maďarsku bude v roku 2009 vytvorenie podmienok pre zlepšenie vzájomnej komunikácie a zdokonalenie prezentácie pozitívnych výsledkov bilaterálnej spolupráce.

SR bude naďalej otvorená dialógu vo všetkých oblastiach spoločného záujmu a na všetkých úrovniach. Cieľom tohto dialógu bude budovanie vzťahov na báze vzájomnej dôvery a pragmatickej spolupráce.

Z obsahového hľadiska si osobitnú pozornosť budú vyžadovať otázky spoločnej histórie a postavenia národnostných menšín. SR bude mať naďalej záujem o odpolitizovanie týchto otázok a ich prenesenie do roviny vecnej a odbornej diskusie. Dôležitým krokom v tomto smere bude prekonanie istých myšlienkových stereotypov na báze obojstrannej empatie.

Vo vzťahu k **Poľskej republike** bude SR pokračovať v rozvoji intenzívneho politického a odborného dialógu na úrovni exekutívy i na medziparlamentnej úrovni. Snahy budú smerovať k vytvoreniu slovensko-poľského konzultačného fóra za účasti popredných osobností SR i PR. Cieľom je prehľbovanie dialógu s dôrazom na tie témy, ktoré pre

slovensko-poľskú reláciu a občanov oboch krajín prinášajú priamy efekt. Prioritou spolupráce zostáva skvalitnenie príhraničnej cestnej i železničnej infraštruktúry, podpora vzájomného investovania a obchodnej spolupráce, vytváranie podmienok prieniku slovenských firiem na poľský trh a podpora cestovného ruchu s cieľom udržať pozitívne trendy v slovensko-poľskej relácii.

Zavedenie euro-meny v SR chceme vo vzťahu k **Rakúsku** využiť na ďalšie zvýšenie investičných a hospodárskych aktivít rakúskej podnikateľskej sféry. V záujme zachovania dosiahnutej úrovne dialógu budeme dohliadať na zachovávanie pravidelnej expertnej výmeny skúseností a informácií v oblasti jadrovej energetiky s cieľom predísť eventuálnym nepriaznivým dopadom na bilaterálne vzťahy vyplývajúcich z rozdielneho prístupu k využívaniu jadrovej energie.

SR bude podporovať realizáciu projektov rozvoja cestnej a železničnej infraštruktúry medzi Viedňou a Bratislavou i výstavbu mostov na ďalších úsekoch slovensko-rakúskej hranice.

Pre posilnenie energetickej bezpečnosti bude SR podporovať projekt výstavby ropovodného prepojenia medzi rafinériami Slovnaft a Schwechat o ktorý je záujem na oboch stranách. Zároveň bude sledovať prípravu výstavby plynovodu Nabucco s cieľom eventuálnej participácie SR v budúcnosti.

SR bude sledovať rakúsky projekt úprav koryta Dunaja na východ od Viedne, najmä jeho vodohospodárske dopady na SR.

Rozvoj susedských vzťahov je jednou z prioritných oblastí aj vo vzťahu k **Ukrajine**, ktorá ako jediná susedná krajina nie je členskou krajinou ani EÚ ani NATO. SR podporuje eurointegračné tendencie Ukrajiny. Za jeden z príspevkov SR k proeurópskemu smerovaniu Ukrajiny považujeme naplnenie slovenského sľubu pomôcť pri implementácii Akčného plánu EÚ-UA. Dôležitou úlohou je zlepšenie úrovne predovšetkým ekonomickej spolupráce prihraničných regiónov. Ku kľúčovým nástrojom v tejto oblasti patrí medzivládna komisia pre regionálnu a cezhraničnú spoluprácu a Zmluva medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o malom pohraničnom styku, ktorá vstúpila do platnosti v septembri 2008.

K základným cieľom v oblasti zvyšovania energetickej bezpečnosti je budovanie strategického partnerstva s Ukrajinou ako tranzitnou krajinou v otázkach transportu a obchodovania s energetickými surovinami. V zmysle doterajších rokovaní bude treba hľadať možnosť realizácie projektu prepravy ľahkej kaspickej ropy cez územie Slovenskej republiky v rámci projektu Odesa - Brody. Ďalším dôležitým cieľom bude dosiahnutie dohody o vybudovaní elektrickej prípojky z Ukrajiny do SR a doriešenie problematiky Krivorožského ťažobno-úpravárenského kombinátu.

Spoločným menovateľom vzťahu so susednými krajinami je **prehlbovanie regionálnej, cezhraničnej spolupráce**. Kľúčovým nástrojom pre rok 2009 bude využívanie finančných prostriedkov z Európskeho fondu regionálneho rozvoja - Operačný program cezhraničnej spolupráce SR so susednými krajinami (ČK EÚ) na rok 2007 – 2013, ktorý sa stáva najdôležitejším finančným inštrumentom bilaterálnej spolupráce a v roku 2009 sa pristúpi k čerpaniu prostriedkov na realizáciu prvých schválených projektov. ZÚ v susedných krajinách budú pôsobiť tak, aby otázka prehlbovania cezhraničnej spolupráce, vrátane euroregionálnej, bola vnímaná ako prioritná.

V nadchádzajúcom roku budeme okrem posilňovania susedských vzťahov venovať vysokú pozornosť aj prehlbovaniu regionálnej spolupráce. Vyšehradská skupina - V4 je pre SR najdôležitejším regionálnym zoskupením ČK EÚ, ktoré vytvára priestor pre posilňovanie koordinačného a konzultačného mechanizmu s cieľom nachádzať spoločné pozície a stanoviská v otázkach spoločného záujmu. Vyšehradské krajiny sú a zostanú pre SR prirodzene prvými krajinami, medzi ktorými hľadá spojencov v rámci EÚ. SR nemá záujem tento formát rozširovať, podporuje spoluprácu V4 s inými krajinami alebo zoskupeniami vo

formáte V4+. SR podporuje aktívnejšie vystupovanie V4 smerom navonok - pri formovaní spoločných politík EÚ – najmä pri diskusii o posilňovaní východného vektora Európskej susedskej politiky, alebo o energetickej bezpečnosti a pri koordinácii poskytovania rozvojovej pomoci tretím krajinám. SR bude podporovať zavedenie mechanizmu prekonzultovania jednotlivých kandidátúr v rámci V4 pred ich predložením na úroveň EÚ. Spolupráca v tejto otázke bude testom celkovej spolupráce V4.

2.3 Zvyšovať objem rozvojovej a humanitárnej pomoci SR

Hlavnými prioritami SR v oblasti rozvojovej spolupráce v roku 2009 zostávajú posilňovať stabilitu a dobré spravovanie vecí verejných v oblastiach a štátoch prioritného záujmu SR, aj z hľadiska našich hospodárskych záujmov a tiež prispievať k rozvoju, a tým k znižovaniu chudoby a hladu v rozvojových krajinách prostredníctvom efektívnejšie a cielene poskytovanej rozvojovej a humanitárnej pomoci.

Pozitívnym javom vo vládnom návrhu rozpočtu na rok 2009 je zvýšenie finančných prostriedkov na dvojstrannú rozvojovú pomoc (230 mil. Sk) takmer o 40 % oproti predchádzajúcemu roku (167 mil. Sk).

Napĺňaniu priorít v oblasti rozvojovej pomoci má napomôcť aj nová Strednodobá stratégia oficiálnej rozvojovej pomoci SR na roky 2009-2013, ktorá je inovatívnym a dynamickým nástrojom plánovania Slovak Aid. Spolu so zákonom o oficiálnej rozvojovej pomoci bude východiskom pre ďalšie plánovacie a programovacie dokumenty na najbližších päť rokov (osobitne pre ročné národné programy, bilaterálne dohody s rozvojovými krajinami a stratégie pomoci pre jednotlivé prioritné krajiny).

Stratégia definuje aj opatrenia na zvýšenie efektívnosti pomoci SR, jej väčšiu flexibilitu a proaktívnosť vrátane stanovenia množstva priorít a úloh pre jednotlivé druhy rozvojovej pomoci. Ďalej definuje formy financovania rozvojovej pomoci, ktoré siahajú od projektového financovania až po financovanie činností spojených s poskytovaním pomoci prostredníctvom obchodu. Stratégia kladie dôraz na monitorovanie a hodnotenie poskytovania rozvojovej pomoci s cieľom efektívne pridelovať finančné prostriedky na činnosti projektov, ktoré dosahujú stanovené ciele.

Na základe prepracovanejších kritérií oproti strednodobej stratégii na roky 2003 až 2008 (politické a ekonomické kritériá, rozvojové kritériá, logistické a praktické kritériá, úspešnosť a efektívnosť doterajšej pomoci) bol zostavený nasledujúci indikatívny zoznam prioritných krajín Slovak Aid, ktorý vedenie MZV SR schválilo v októbri 2008:

Programovými krajinami Slovak Aid podľa tejto stratégie sú Afganistan, Keňa, Srbsko.

Projektovými krajinami Slovak Aid podľa tejto stratégie sú Albánsko, Bielorusko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Etiópia, Gruzínsko, Kirgizsko, Macedónsko (FYR), Moldavsko, Sudán, Tadžikistan a Ukrajina.

MZV SR v roku 2009 začne pripravovať stratégie poskytovania pomoci pre prioritné krajiny Slovak Aid, príp. dohody o poskytovaní pomoci s partnerskými krajinami.

Prostredníctvom technickej pomoci poskytovanej prioritným krajinám, Slovenská republika podporí aj budovanie kapacít prijímateľských krajín potrebných na efektívne zapojenie sa do medzinárodnej výmeny tovarov a služieb (Aid for Trade).

Limitovaný objem finančných prostriedkov a kapacitné možnosti slovenských rozvojových subjektov vyžadujú širšie zapojenie Slovak Aid do rozvojovej spolupráce s donorskými krajinami vo forme trilaterálnych projektov.

Slovak Aid bude aj v roku 2009 hľadať nové formy spolupráce s donormi, ktoré napomôžu zrealizovať väčší počet rozvojových projektov z mimorozpočtových zdrojov. V doterajších rozvojových aktivitách sa osvedčila priama spolupráca na trilaterálnych projektoch s EK a s donorskými krajinami (Kanada, Rakúsko). MZV má záujem na predĺžení

platnosti Memoranda o porozumení s rakúskou rozvojovou agentúrou ADA (2006-2008) na ďalšie obdobie.

Slovenská republika má aj silný záujem o aktívnu spoluprácu s rozhodujúcimi medzinárodnými organizáciami. Pri hľadaní foriem na zefektívnenie mnohostrannej pomoci budeme venovať väčšiu pozornosť dobrovoľným príspevkom. SR bude využívať modalitu dobrovoľného príspevku s dôsledným viazaním na projekty, ktoré sú v súlade s teritoriálnymi a sektorovými prioritami slovenskej ODA, resp. v ktorých majú možnosť uplatniť sa slovenské subjekty a jednotlivci.

Väčší objem finančných prostriedkov umožní realizáciu väčšieho počtu rozvojových projektov a tým aj zvýšenie rozpočtového stropu na jeden rozvojový projekt. Taktiež pozitívne prispieje k zvýšeniu rozpočtu na humanitárnu pomoc a k úprave podmienok pre poskytovanie projektov malého grantu (mikrograntov). Nová finančná situácia predpokladá rozšírenie mikrograntov na existujúce ZÚ vo všetkých prioritných krajinách, zvýšenie rozpočtu ZÚ na mikrogranty a zvýšenie rozpočtového stropu na mikrogrant.

Poskytovanie humanitárnej pomoci na nadchádzajúce obdobie bude zamerané hlavne na posilňovanie kapacít aktérov, budovanie silnejších partnerských väzieb a zvýšenie flexibility, ako aj adresnosti a transparentnosti poskytnutej pomoci.

V nadväznosti na doterajšie skúsenosti bude MZV vo zvýšenej miere využívať flexibilný mechanizmus humanitárnej pomoci, začlenenie podprogramu do zahraničia do jednotlivých národných programov ODA. Od roku 2007 je v rámci Národného programu ODA SR vytvorený samostatný rozpočet, ktorý nepodlieha ďalšiemu schvaľovaniu vlády a o rozdelení rozpočtu rozhoduje priamo minister zahraničných vecí MZV SR, takže MZV SR môže urýchlene a adresne poskytnúť finančnú pomoc prostredníctvom vybraného realizátora. Za účelom ďalšieho zefektívnenia humanitárnej pomoci v roku 2009 preto MZV zvýši objem prostriedkov urgentnej humanitárnej pomoci, o ktorej použití rozhoduje minister zahraničných vecí.

SR bude pri poskytovaní humanitárnej pomoci prioritne spolupracovať s osvedčenými humanitárnymi organizáciami spĺňajúcimi štandardné medzinárodné kritériá, s ktorými MZV SR zväzi uzatvorenie „rámcovej dohody“ o dlhodobom partnerstve. Tieto organizácie by sa potom mohli uchádzať o prostriedky na humanitárnu pomoc v zahraničí prostredníctvom zjednodušených výziev na predkladanie projektov so skráteným schvaľovacím procesom, ktoré umožnia okamžite reagovať na krízovú situáciu.

2.4 Zvyšovať energetickú bezpečnosť SR

SR bude podporovať aktivity a vytvárať predpoklady na vytvorenie spoločnej energetickej politiky EÚ, ktorá bude efektívne reagovať na zabezpečenie konkurencieschopnosti, bezpečnosti dodávok a trvalo udržateľného rozvoja. Budeme sa naďalej podieľať na reforme vonkajšej energetickej politiky EÚ, ktorá by zabezpečila bezpečnosť zdroja, tranzitu aj spotrebiteľa. Budeme sa usilovať o vytvorenie a posilnenie strategického energetického partnerstva s producentskými a tranzitnými krajinami a to aj na úrovni EÚ. Tento prístup si vyžaduje využitie dostupných nástrojov vonkajšej i vnútornej politiky EÚ v prospech energetickej bezpečnosti, vrátane Európskej susedskej politiky, obchodnej politiky, ako aj bilaterálnych, multilaterálnych a regionálnych dohôd, a programov zameraných na špecifickú spoluprácu, ktoré ponúka EÚ. SR bude rozvíjať regionálny dialóg a posilňovať regionálnu spoluprácu s cieľom zvyšovania energetickej bezpečnosti regiónu a jeho jednotlivých krajín. V rámci EÚ ako aj na národnej úrovni bude SR podporovať ďalší rozvoj transatlantického dialógu o otázkach globálnej energetickej bezpečnosti, vrátane možností diverzifikácie zdrojov a využívania obnoviteľných zdrojov energie a alternatívnych technológií.

Pre Slovensko i pre veľkú časť Európy ostáva aj pre najbližšie desaťročia rozhodujúcim partnerom v oblasti energetiky Ruská federácia. Zároveň Európa naďalej ostáva pre Rusko hlavným odberateľom jeho energetických surovín. Vzhľadom na túto dlhodobú vzájomnú závislosť - odberateľov a dodávateľov – sa bude SR zasadzovať za rozvoj vzájomných energetických vzťahov, ktoré by viedli k obojstrannej prospešnosti. Okrem tradičných energetických partnerstiev sa bude SR zapájať aj do formovania iniciatív a energetickej spolupráce s perspektívnymi partnermi s potenciálom rozvoja diverzifikácie energetických zdrojov a prepravných trás, a to ako v bilaterálnom, tak aj v multilaterálnom formáte.

SR bude podporovať ďalší rozvoj bezpečného využívania jadrovej energie na mierové účely, ktorá svojim potenciálom umožňuje naplňať stanovené ciele energetickej politiky EÚ 20/20/20.

3. ZÁUJMY SR V EFEKTÍVNEJ EÚ

3.1 - Posilňovať presadzovanie záujmov SR v EÚ a jej vplyv na tvorbu spoločných politík EÚ

Energetika

Celková hospodárska situácia EÚ v roku 2009 sa bude niesť vo svetle finančnej krízy a zmierňovania jej negatívnych dôsledkov. Jedným z faktorov pri zabezpečení trvalo udržateľného hospodárskeho rastu je trvalo udržateľná, bezpečná a konkurencieschopná energetika, rešpektujúca a kombinujúca individuálne možnosti a potreby členských štátov. Rok 2009 bude charakteristický uzavretím a implementáciou opatrení, ktoré EÚ v oblasti energetiky prijala v predchádzajúcom roku, ako aj pokračovaním iniciatív EK a ČK EÚ v oblasti diverzifikácie zdrojov a prepojenia energetických sietí.

Klimaticko-energetický balíček.

V úzkej väzbe na oblasť energetiky budú ukončené aj práce na klimaticko-energetickom balíčku. Jeho prijatie umožní EÚ naďalej zohrávať vedúcu úlohu v boji proti klimatickým zmenám a pripraviť kredibilnú spoločnú pozíciu na rokovania o integrovanej globálnej dohode na obdobie po roku 2012, ktorá by mala byť prijatá na zasadnutí rámcového Dohovoru OSN o zmene klímy a Kjótskeho protokolu v Kodani v decembri 2009.

Doprava a životné prostredie

V oblasti dopravy a životného prostredia SR musí (vzhľadom na potenciál rastu sektora dopravy v podmienkach SR) nasmerovať pozornosť návrhom na zníženie emisií skleníkových plynov pochádzajúcich z prevádzky motorových vozidiel a na internalizáciu externých nákladov v oblasti dopravy.

Spoločná poľnohospodárska politika EÚ

Z pohľadu SR bude kľúčové naďalej aktívne a cieľavedome vystupovať a dotvárať výsledky rokovaní o budúcnosti spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ po roku 2013. Uskutočnenie dôslednej odvetvovej analýzy považujeme za nevyhnutné z hľadiska potreby formulovania nových cieľov a hodnôt, ktoré môže poľnohospodárstvo prinášať občanom EÚ, a s tým spojenú komplexnú revíziu rozpočtu zameranú na všetky aspekty výdajov únie, teda vrátane finančných prostriedkov určených pre európsky agrárny sektor.

Spoločná obchodná politika

SR bude pokračovať v aktívnom ovplyvňovaní tvorby spoločnej pozície EÚ a využívať

výhody jej negociačnej sily. Popri záujme presadiť sa na vnútornom trhu EÚ ostáva prioritou v oblasti zahranično-obchodnej politiky SR ďalšia liberalizácia medzinárodného obchodu a otváranie nového priestoru pre slovenský vývoz. SR bude naďalej podporovať dosiahnutie ambiciózných a vyvážených výsledkov multilaterálnych obchodných rokovaní na pôde WTO, známeho pod názvom Rozvojová agenda z Dohy (DDA). Globálna súťaž a zabezpečenie konkurencieschopnosti v globálnej ekonomike sú najväčšími výzvami pre Európu, preto SR bude ďalej podporovať snahu vytvárať novú kvalitu vzťahov a odstraňovať tarifné i netarifné prekážky obchodu s významnými partnermi. V roku 2009 očakávame pokračovanie negociácií, resp. uzatvorenie viacerých bilaterálnych a regionálnych dohôd o voľnom obchode s krajinami ASEAN, Perzského zálivu (GCC), Ukrajinou, Indiou, Južnou Kóreou, Andským spoločenstvom národov a Stredoamerickou skupinou krajín. Podporujeme snahu EÚ o dosiahnutie ambicióznej a komplexnej dohody o partnerstve a spolupráci s Ruskou federáciou, o uzatvorenie dohôd o hospodárskom partnerstve (Economic Partnership Agreements – EPAs) s krajinami Afriky, Karibskej a Tichomorskej oblasti (ACP), ktorých cieľom je zabezpečiť dlhodobý rozvoj, hospodársky rast a znižovanie chudoby v týchto krajinách.

Lisabonská stratégia

V rámci obnoveného cyklu Lisabonskej stratégie na obdobie rokov 2008 – 2010 bude SR pokračovať v implementácii integrovaných usmernení a odporúčaní Európskej komisie, obzvlášť v oblastiach modernizácie školstva a vedy, riešenia dlhodobej nezamestnanosti.

Malé a stredné podniky

SR bude na úrovni EÚ sledovať a spoluformovať iniciatívy v oblasti malých a stredných podnikov a zároveň sa podieľať na tvorbe optimálnych podmienok pre ich rozvoj („zákon o malých podnikoch“ a súvisiaca legislatíva).

Sociálna politika

V oblasti sociálnej politiky je potrebné v nadchádzajúcom období naďalej prijímať opatrenia smerujúce k dôslednej implementácii obnovenej sociálnej agendy a sústrediť sa na:

- vytváranie príležitostí, čo znamená vytváranie viacerých a lepších pracovných miest a zjednodušovanie mobility.
- poskytovanie prístupu k príležitostiam, aj pre tých, ktorí sú v spoločnosti znevýhodnení. Jedným zo spôsobov ako to dosiahnuť je poskytovať služby vysokej kvality, predovšetkým v oblasti vzdelávania, sociálnej ochrany a zdravotnej starostlivosti.
- preukazovanie solidarity medzi ľuďmi, generáciami, náboženskými skupinami a nakoniec i medzi členskými štátmi.

Z pohľadu MZV SR je v nadchádzajúcom období nevyhnutné zintenzívniť diplomatické úsilie zamerané na zrušenie všetkých prechodných opatrení na voľný pohyb pracovných síl uplatňovaných zostávajúcimi členskými štátmi (Belgicko, Nemecko a Rakúsko) a zrovnoprávnenie našich občanov na európskom trhu práce.

Politika súdržnosti

Európska komisia dňa 7. októbra 2008 publikovala Zelenú knihu o územnej súdržnosti, ktorej motto: „Z územnej rozmanitosti urobiť prednosť“ je zároveň veľkou výzvou pre všetky členské krajiny. Zelenou knihou sa začína diskusia o územnej súdržnosti s cieľom prehĺbiť chápanie tohto pojmu a jeho dôsledkov pre budúcu regionálnu politiku a spoluprácu. Slovenská republika považuje politiku súdržnosti za prioritnú oblasť, ktorá pre EÚ prináša vysokú pridanú hodnotu, osobitne pre jej pozitívny vplyv na znižovanie regionálnych

rozdielov, posilňovanie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti a jednoznačný príspevok k naplneniu európskych strategických cieľov vyjadrených v lisabonskej stratégii, t.j. k posilňovaniu rastu a zamestnanosti. V súlade so zameraním politiky súdržnosti na roky 2007 – 2013 sa snažíme, aby územná súdržnosť bola integrálnou súčasťou všetkých troch jej cieľov, t.j. konvergenzie, regionálnej konkurencieschopnosti a zamestnanosti a európskej územnej spolupráce.

V kontexte priorit územného rozvoja EÚ bude Slovensko podporovať posilňovanie regiónov a lepšie využívanie územnej rozmanitosti prostredníctvom budovania miest a mestských oblastí s úsilím o posilňovanie polycentrického rozvoja a inovácií, ako aj vytváranie nových foriem partnerstva medzi vidieckymi a mestskými oblasťami. SR bude klásť väčší dôraz na použitie nového prístupu k integrovanej politike revitalizácie sídiel a rozvoja miest prostredníctvom tvorby a zabezpečovania vyššej kvality verejných priestranstiev modernizáciou sietí infraštruktúry a zdokonalenia energetickej efektívnosti ako aj proaktívnymi inovačnými a výchovnými mestskými politikami.

Revízia rozpočtu EÚ

V rámci diskusie o revízii rozpočtu EÚ, **SR bude podporovať uskutočnenie zásadnejšej reformy rozpočtu EÚ až po roku 2013.** V súlade s Predbežným stanoviskom k revízii rozpočtu EÚ, ktoré bolo schválené v marci 2008 uznesením vlády č. 5706/2008, SR bude presadzovať:

- revíziu prostriedkov na Spoločnú poľnohospodársku politiku (SPP),
- podporu kohéznej politiky, znižovaniu regionálnych rozdielov,
- podporu financovania projektov s vysokou pridanou hodnotou pre SR,
- odstránenie zdroja príjmov založeného na DPH a nezavedenie žiadnej inej formy dane ako zdroja pre príjmy rozpočtu EÚ,
- odstránenie, resp. redukcii korekčných mechanizmov.

Pre SR v súčasnosti rozhodujúcu časť príjmov z rozpočtu EÚ zabezpečujú práve kohézna politika a SPP (v roku 2006 tvorili tieto dve politiky 78,6% celkových platieb z rozpočtu EÚ pre SR a v roku 2007 to bolo viac ako 80% z celkových príjmov SR z rozpočtu EÚ).

Svetová finančná kríza

Napriek tomu, že dopady krízy sa v SR neprejavujú do takej miery ako v niektorých iných krajinách EÚ, **je dôležité podporiť koordinovanú reakciu na úrovni EÚ vzhľadom na závažnosť a rozsah krízy.** Je dôležité, aby Slovensko zastávalo jednotný postoj spolu s ostatnými členmi eurozóny a svoje kroky konzultovalo s európskymi partnermi.

Svetová potravinová kríza

SR bude spolupracovať na úrovni EÚ v implementačnom procese riešenia následkov potravinovej krízy a zastávať aktívne a spoločné postoje v prospech riešenia chudoby a hladu v rozvojových krajinách, najmä v Afrike, Ázii a Latinskej Amerike.

Schengenský akčný plán 2008-2009

V nadväznosti na prijatie Schengenského akčného plánu 2008-2009 budú všetky zainteresované subjekty naďalej pokračovať v aktívnom plnení úloh vyplývajúcich z uvedeného akčného plánu.

Migrácia

Základnou prioritou EÚ zostáva vývoj komplexnej európskej migračnej politiky dopĺňajúcej politiky členských štátov. V tejto súvislosti budú pokračovať práce v zmysle prijatého európskeho paktu a migrácii a azyľu. Ďalej bude pokračovať realizácia Spoločného európskeho azylového systému do roku 2010 na základe úplného uplatnenia príslušných medzinárodných záväzkov. Cieľom je ďalej zladzovať vnútroštátne postupy a predpisy členských štátov o podmienkach prijatia, kvalifikačných kritériách a azylových postupov a štatútov s cieľom dosiahnuť vyššie normy. SR bude pri týchto aktivitách aktívne participovať a zároveň presadzovať svoje špecifické záujmy, najmä smerovať viac pozornosti EÚ na východné migračné trasy.

Výmena informácií v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí

Slovenská republika sa aktívne zapája a bude zapájať do prípravy a realizácie nových nástrojov výmeny informácií, ktoré zavádza Prümská zmluva v rámci právneho systému EÚ (SR je aj signatárom pôvodnej Prümskej zmluvy). Zásadnou prioritou EÚ je rozvoj koordinovaného a súdržného prístupu vzhľadom na výmenu informácií medzi všetkými subjektami v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí. Snahou bude aj podpora ustanovenia systémov výmeny informácií otvorením a realizáciou SIS II v rámci daného harmonogramu a podpora účinnej realizácie Prümskej zmluvy a realizácia vízového informačného systému.

3.2 Podporovať rozširovanie EÚ na základe striktného plnenia predvstupových kritérií

Západný Balkán

V priebehu r. 2009 bude v kontexte rozširovania EÚ dôležitým cieľom dôkladná implementácia Stabilizačných a asociačných dohôd. SR sa tiež bude zasadzovať za rýchlú ratifikáciu ostávajúcich stabilizačných a asociačných dohôd. SR bude podporovať európsku perspektívu západného Balkánu, či už stanovením dátumu pre otvorenie prístupových rokovaní s Macedónskom alebo udelením kandidátskeho štatútu krajinám, ktoré splnia stanovené kritéria. SR sa bude zasadzovať za naplnenie vízie vízovej liberalizácie pre krajiny západného Balkánu.

Európska susedská politika a východná dimenzia

Európska susedská politika (ENP), a predovšetkým jej východná dimenzia, bude i naďalej patriť medzi hlavné zahraničnopolitické priority SR. Slovensko sa vždy zasadzovalo za ambicióznú ENP v rámci politiky otvorených dverí a jej ďalšieho rozširovania. Budeme v tom pokračovať, ako aj v rozvíjaní jej nového komponentu - Východného partnerstva. Východné partnerstvo prichádza s konkrétnymi námetmi ako prehĺbiť vzájomnú spolupatričnosť a integráciu medzi EÚ a východnými partnermi na báze zdieľaných hodnôt a skúseností európskeho integračného procesu. V nadchádzajúcom období pôjde o naplnenie a doformovanie rámca, ktorý pripravilo oznámenie Európskej komisie o Východnom partnerstve. Podpísanie novej generácie asociačných dohôd a akčných plánov s cieľom maximálnej ekonomickej a hodnotovej synergie je správny krok v dôležitom období. Vytvára veľkú príležitosť pokročiť v reformách a integračnom procese pre partnerské krajiny, čo SR plne podporuje. Odovzdávanie vlastných skúseností, či už z transformácie Slovenska, alebo regiónu, môžu byť našim vkladom pre naplnenie cieľov Východného partnerstva.

Rok 2009 bude v oblasti východnej dimenzie a tiež vzťahov s Ruskom stále poznačený politickými následkami konfliktu v Gruzínsku. Bohužiaľ, negatívnou je i skúsenosť zo správania sa Ruska a Ukrajiny, ktoré vyvolalo krízu s dodávkami plynu do SR a ostatných krajín EÚ. Napriek uvedeným negatívam, SR má záujem na budovaní úspešnej susedskej politiky a pragmatických a partnerských vzťahov medzi EÚ aj Ruskom. Východná

politika EÚ však bude musieť vyhodnotiť a zúročiť tak pozitívne, ako aj negatívne skúsenosti z predchádzajúceho obdobia.

SR sa bude aktívne podieľať na praktickej implementácii Východného partnerstva s cieľom posilnenia spolupráce jednak medzi partnerskými krajinami navzájom a tiež priamo s EÚ. SR má záujem na udržaní atraktívnosti Východného partnerstva pre všetky zúčastnené partnerské krajiny. Kľúčová bude v tomto smere vhodná kombinácia bilaterálneho a regionálneho prístupu. Východné partnerstvo je projektom čo najužšej spolupráce s partnerskými krajinami na báze diferenciacie, regionálnej spolupráce a rešpektovania hodnôt a štandardov EÚ.

Rozširovanie EÚ

V priebehu roka 2009 sa záujem EÚ a teda aj SR zameria popri stave plnenia predvstupových kritérií Chorvátskom a Tureckom aj na možné pozvanie ďalších krajín západného Balkánu (Macedónsko) a potenciálnych kandidátov pre rokovania o možnostiach ich budúceho vstupu (Srbsko, Albánsko, Čierna Hora, Bosna a Hercegovina).

Rozhodujúcim faktorom, ktorý bude posudzovaný zo strany SR a ktorý bude zároveň určujúcim pre dosiahnutie ďalšieho pokroku v prístupových rokovaníach EÚ s Chorvátskom bude dosiahnutie pokroku pri implementácii všetkých predvstupových kritérií a v prípade ich splnenia sa očakáva ukončenie technických rokovaní do konca r. 2009.

V prípade Turecka, tak ako ktorejkoľvek inej kandidátskej krajiny, bude postoj SR odvodený od jeho schopnosti plniť predvstupové kritériá.

3.3 Prispievať k posilňovaniu efektívneho fungovania inštitúcií EÚ

Kľúčovými faktormi, ktoré budú v roku 2009 ovplyvňovať zahraničnú politiku SR v otázke posilňovania efektívneho fungovania inštitúcií EÚ, bude ďalší vývoj situácie ohľadom ratifikácie Lisabonskej zmluvy (vážne narušený odmietnutím zmluvy v írskom referende dňa 12. 6. 2008) a v prípade jej vstupu do platnosti implementácia jej ustanovení. Situáciu ďalej vymedzuje konanie volieb do Európskeho parlamentu v dňoch 4. – 7. 6. 2009 a ustanovenie novej Európskej komisie s mandátom po 31. 10. 2009. Z hľadiska inštitucionálneho usporiadania EÚ bude rok 2009 rušný a veľmi významný.

Slovensko podporí dokončenie ratifikácie Lisabonskej zmluvy. Jej uvedenie do života považuje za dobrú odpoveď na výzvy, ktorým EÚ čelí dnes a bude aj v budúcnosti. Podľa SR je možné nájsť a presadiť riešenie vzniknutej situácie len spoločnými silami všetkých členských štátov EÚ. Preto SR nebude podporovať odstredivé tendencie, ktoré by mohli viesť k vytváraniu viacrýchlostnej Európy. K možným variantom ďalšieho postupu zaujíma SR flexibilné stanovisko – Slovensko rešpektuje vôľu írskych voličov, v záujme dosiahnutia dohody sa však nebude vyhýbať ani ďalšej diskusii o inštitucionálnych zmenách, najmä o zjednodušení európskeho právneho systému, o jednoznačnejšom vymedzení právomocí medzi EÚ a členskými štátmi a o vytvorení účinného systému rozhodovania v rozšírenej únii.

V prípade dosiahnutia dohody o uplatnení inštitucionálnych zmien, ktoré prináša Lisabonská zmluva, sa bude Slovensko aktívne podieľať na formovaní a implementácii nového inštitucionálneho rámca EÚ.

Z hľadiska MZV SR bude najviditeľnejšou časťou implementácie **vytvorenie Európskej služby pre vonkajšiu činnosť**. Slovensko sa aktívne zapojí do prípravy služby, aby bola zabezpečená adekvátna reprezentácia a vplyv Slovenska a rovnoprávne postavenie členov služby.

Predstavitelia SR sa aktívne zapoja do činnosti formácií Rady na všetkých úrovniach s cieľom skvalitnenia rozhodovacieho procesu v únii. Efektívne dosahovanie rozhodnutí a riešení, ktoré sú aj v súlade so záujmami SR, je taktiež príspevkom k akcieschopnosti únie.

Cieľ prispieť k efektívnemu fungovaniu inštitúcií EÚ je tak prepojený s cieľom Slovenska posilniť svoje postavenie v rozhodovacích procesoch únie.

V rámci implementácie ustanovení Lisabonskej zmluvy bude potrebná aktívna spolupráca slovenských predstaviteľov s predstaviteľmi Európskeho parlamentu.

V prípade, ak ustanovenia Lisabonskej zmluvy nebudú v roku 2009 uplatnené, bude sa Slovensko v súvislosti so záväzkom zmluvy z Nice zredukovať **počet členov Európskej komisie** zasadzovať za obmedzenú redukciu, ktorá by umožnila zachovanie postu vlastného komisára. Mať post komisára predstavuje pre SR nielen otázku reprezentatívnosti komisie a jej demokratického charakteru pred občanmi. Aj z praktického hľadiska pri zatiaľ nízkom zastúpení Slovákov v európskych inštitúciách predstavuje komisár dôležité prepojenie na procesy prebiehajúce vnútri EÚ, pričom sa nijako nespochybňuje nadnárodný a európsky charakter postu člena komisie.

K efektívnemu fungovaniu inštitúcií EÚ prispeje i kvalitná príprava a účasť občanov na voľbách do Európskeho parlamentu, ktoré sa na Slovensku uskutočnia 6. 6. 2009.

4. SLUŽBA OBČANOM A SLOVENSKO OTVORENÉ SVETU

4.1 Ochranoť záujmy občanov SR

Počet ciest občanov SR do zahraničia na krátkodobé poznávacie zájazdy alebo na dlhodobé pobyty za účelom zamestnania, štúdia a pod má trvale rastúci trend. MZV SR bude preto zabezpečovať kvalifikovanú informovanosť cestujúcej verejnosti nielen z pohľadu momentálnej bezpečnostnej situácie v cieľovej krajine, ale sa zameria aj na informácie obsahujúce relevantné skutočnosti pre praktické životné situácie osôb s dlhodobým pobytom v krajine.

Dlhodobejšie pobyty občanov SR v zahraničí v súvislosti so štúdiom alebo otvárajúcimi sa pracovnými možnosťami v rámci EÚ ako aj v tretích krajinách budú aj naďalej klásť zvýšené nároky na konzulárnu asistenciu vo vzťahu k rôznym životným situáciám, predovšetkým v matričnej, štátoobčianskej a pasovej oblasti.

Na základe inštitútu vzájomnej konzulárnej ochrany občanov EÚ má každý občan EÚ na území tretej krajiny, v ktorej nie je diplomatické alebo konzulárne zastupiteľstvo jeho domovskej krajiny, právo na ochranu prostredníctvom diplomatických alebo konzulárnych úradov ktoréhokolvek členského štátu únie za tých istých podmienok ako štátni príslušníci daného štátu. Táto skutočnosť zvyšuje náročnosť na poskytovanie požadovanej konzulárnej asistencie nielen na konzulárnych oddeleniach ZÚ SR v zahraničí, ale aj na MZV SR.

Všetky tieto skutočnosti, ako aj prvý rok pôsobenia ako členského štátu schengenského priestoru a uplatňovania pravidiel na vstup a pobyt v tomto priestore, budú obsahovou náplňou pracovného stretnutia diplomatických pracovníkov zastupiteľských úradov SR v zahraničí zodpovedných za výkon konzulárnej agendy, ktoré by sa malo uskutočniť v roku 2009.

4.2 Zlepšovať komunikáciu cieľov a výsledkov zahraničnej politiky v rámci SR a navonok

Základnou úlohou MZV SR v oblasti verejnej diplomacie bude zlepšovať komunikáciu cieľov a výsledkov zahraničnej politiky SR v rámci Slovenska a pokračovať v zintenzívnení týchto aktivít v zahraničí prostredníctvom plánovaných projektov najmä v rámci kultúrnej diplomacie a ekonomickej diplomacie zastupiteľských úradov SR. Budú sa vhodne využívať nástroje verejnej diplomacie na realizáciu sprievodných podujatí pri príležitosti oficiálnych návštev najvyšších predstaviteľov SR v zahraničí.

Rámcovým programom pre vnútroštátne i zahraničné pôsobenie rezortu v tejto oblasti bude nová koncepcia verejnej diplomacie MZV SR, ktorej prijatie a postupná realizácia prispeje k synergii a užšiemu prepojeniu štátu a neštátnych aktérov v oblasti medzinárodných vzťahov a zahraničnej spolupráce (regióny/VÚC, mestá a veda/vysoké školy).

Pre efektívnejšie využitie existujúceho potenciálu sa plánuje uskutočnenie konferencie o vzájomnej spolupráci a súčinnosti MZV a štátu pri napĺňaní zámerov a cieľov koncepcie verejnej diplomacie MZV SR za účasti čo najširšieho spektra predstaviteľov občianskej spoločnosti, MVO, univerzít, cirkví i podnikateľsko-priemyselných zväzov, s ktorými sa bude diskutovať o nových podnetoch verejnej diplomacie. Je záujem aktívnejšie komunikovať so slovenskou laickou i odbornou verejnosťou s využívaním nových komunikačných nástrojov /web, internet, telemesty/ i prostredníctvom tlačených a elektronických médií pri prezentácii pozitívnych výsledkov a úspechov slovenskej zahraničnej služby.

MZV má záujem systematicky zlepšovať informovanosť slovenskej verejnosti o prioritných strategických zahraničnopolitických cieľoch SR. V rámci presadzovania cieľov verejnej diplomacie s príslušnými rezortmi vlády SR a pri priamej participácii ZÚ SR sa bude podporovať a uskutočňovať prezentácia slovenskej kultúry a umenia, rozvoj slovenského jazyka a pôsobenie lektorátov slovenského jazyka a slovenskej kultúry, rozvoj výmen a komunikácie s partnerskými regiónmi a mestami v zahraničí. V tomto smere bude MZV SR napomáhať a podporovať aj nadviazanie spolupráce medzi mestami Košice a Marseille, ktoré získali titul Európskeho hlavného mesta kultúry v roku 2013.

Osobitnú pozornosť budeme venovať rozvoju spolupráce a starostlivosti o Slovákov žijúcich v zahraničí. MZV bude participovať na realizácii Koncepcie starostlivosti SR o Slovákov žijúcich v zahraničí do roku 2015, gestorom ktorej je Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí. V rámci týchto aktivít budeme monitorovať postavenie slovenských menšín a krajských komunit v zahraničí a pomáhať im pri zachovávaní slovenskej jazykovej a kultúrnej identity.

4.3 Zabezpečiť jednotnú prezentáciu SR v zahraničí

Pre potreby lepšej koordinácie autonómnych projektov rezortov a inštitúcií bude vytvorený koordinačný orgán pre prezentáciu SR v zahraničí. Tento orgán bude podporovať najmä časovo, teritoriálne a obsahovo príbuzné projekty, ktoré sú medzirezortné a zabezpečujú prezentáciu Slovenska z globálneho hľadiska. V tomto duchu pripravuje MZV SR v spolupráci s ďalšími ministerstvami a partnermi viaceré projekty a aktivity /napr. konferencie, výstavy, okrúhle stoly, prednášky a pod.), ktorých nosnými témami budú 5. výročie vstupu SR do euroatlantických štruktúr (marec 2004-NATO, máj 2004-EÚ), 20. výročie nežnej revolúcie (17. november 1989) a pádu „železnej opony“ (Berlínskeho múru) v Európe, 90. výročie smrti M. R. Štefánika (máj 1919), zavedenie eura na Slovensku (1. január 2009) a pod.

4.4 Presadzovať spoluprácu s tretím sektorom

MZV SR bude podporovať spoluprácu a posilňovať komunikáciu s mimovládny sektorom, vysokými školami, médiami a verejnosťou v domácich aj zahraničných podmienkach. Bude rozvíjať dialóg a vzájomne prospešnú spoluprácu s Platformou mimovládnych organizácií, občianskymi a regionálnymi združeniami. Pri plánovaní a uskutočňovaní kľúčových projektov bude postup rezortu vychádzať z priorit Programového vyhlásenia vlády SR, pričom sa bude usilovať o hľadanie zhody a spoločného strategického záujmu pri presadzovaní cieľov zahraničnej politiky SR a upevňovaní miesta SR v medzinárodnom meradle.

MZV SR v tomto kontexte bude pokračovať v doterajšej spolupráci a komunikácii s univerzitami a neziskovými organizáciami v oblasti aktuálnych zahraničnopolitických tém na báze uzavretých zmlúv a dohôd o vzájomne výhodnej a partnerskej kooperácii. MZV bude naďalej poskytovať slovenským študentom týchto univerzít možnosti absolvovania krátkodobých odborných stáží a študijných pobytov na vybraných odborných útvaroch MZV SR a tiež na vytypovaných ZÚ SR v zahraničí.

MZV SR bude naďalej rozvíjať spoluprácu s domácimi i zahraničnými mimovládnyimi organizáciami, tretím sektorom a akademickými inštitúciami aj po línii pôsobenia medzinárodných organizácií, vrátane špecializovaných inštitúcií OSN najmä v oblasti ľudských práv, práv žien a detí, rozvojovej pomoci, odzbrojenia, medzinárodnej bezpečnosti, a medzinárodného práva. Predstavitelia rezortu a stálych misií SR budú rozvíjať partnerský a otvorený dialóg na všetkých úrovniach a rôznymi formami (osobným kontaktom, prednáškami, brífingmi, písomnou alebo elektronickou formou).

5. MODERNÁ SLOVENSKÁ DIPLOMACIA

Pre zaistenie efektívneho výkonu zahraničnej služby je potrebné vytvoriť kvalitné zázemie čo si vyžaduje aplikáciu moderných foriem manažmentu, z dôrazom na trvalý rast kvality a efektivity. Preto ministerstvo zahraničných vecí pristúpilo v uplynulých rokoch k projektu modernizácie ministerstva prostredníctvom zavedenia TRvalej EFektivita riAdenia (TREFA), ktorý bude v roku 2009 pokračovať vo svojej implementačnej fáze. V rámci identifikovaných problémových oblastí sme už v druhej polovici roku 2008 začali implementovať jednotlivé čiastkové projekty z hľadiska riadenia organizácie, rozvoja ľudských zdrojov, riadenia finančno-administratívnych procesov a riadenia informačno-komunikačných technológií.

5.1. Optimalizovať vnútorný chod MZV SR

So zámerom lepšie a efektívnejšie využívať pridelené zdroje ministerstvo pristúpilo k zavedeniu **strategického riadenia formou Balance ScoreCard** naprieč celým ministerstvom ako hlavného plánovacieho a riadiaceho nástroja. Po otestovaní pilotnej fázy pristúpime v roku 2009 k jeho plošnému zavedeniu. Jeho cieľom je zavedenie systému stanovovania a vyhodnocovania plnenia strategických cieľov ministerstva, plánovité koncentrovanie jeho zdrojov na plnenie priorít a dosiahnutie pružnejšej reakcie na zmeny medzinárodného a domáceho prostredia. Taktiež budeme v roku 2009 naplňovať cieľ - previazať plnenie strategických cieľov na tvorbu rozpočtu a hodnotenie zamestnancov ako aj presadzovať transparentnú a zrozumiteľnú komunikáciu činnosti MZV voči verejnosti a externým subjektom.

V roku 2009 budeme ešte aktívnejšie voči externému prostrediu komunikovať zadané poslanie ministerstva, jeho strategické priority a od nich odvodené strategické ciele. Interne bude pre útvary MZV rok 2009 prvým, kedy budú reálne konfrontované s kaskádovitým rozpracovaním týchto cieľov až do úrovne individuálnych cieľov pre jednotlivé útvary, zastupiteľské úrady a zamestnancov.

Integrálnou súčasťou plánu zavedenia strategického plánovania v roku 2009 bude tiež fungovanie schválenej novej organizačnej štruktúry ministerstva, ktorá reálnejšie kopíruje strategické priority MZV, vrátane väčšieho dôrazu na ekonomický rozmer diplomacie, verejnú diplomáciu a jednoznačného oddelenia hlavných a podporných procesov. V roku 2009 budeme preto už môcť aj dlhobojšie analyzovať ako sa táto zmena odráža v praxi.

Ďalším nástrojom modernizácie riadenia MZV SR je **zavedenie procesného riadenia a systému riadenia kvality podľa modelu výnimčnosti EFQM**. Cieľom plánu je posilniť internú kapacitu ministerstva pre trvalé sledovanie hlavných a podporných procesov a ich kontinuálne zlepšovanie na základe zadaných kritérií. V priebehu roku 2009 bude zavedený odsúhlasený (validovaný) procesný model, budú vyškolení zodpovední zamestnanci

k problematike metód mapovania a dizajnovania procesov, zavedený softvérový nástroj pre správu procesného modelu, ako aj systém riadenia kvality podľa modelu výnimočnosti EFQM. Podstatou modelu EFQM je pravidelný cyklus samohodnotenia organizácie prostredníctvom 9 kritérií (vodcovstvo, politika a stratégia, zamestnanci, partnerstvá a zdroje, procesy, výsledky vo vzťahu k odberateľom služieb, výsledky vo vzťahu k zamestnancom, výsledky vo vzťahu k organizácii, kľúčové výsledky výkonnosti) a 32 subkritérií.

Súčasťou plánu zavedenia procesného riadenia je aj zjednodušenie a sprehľadnenie interných riadiacich aktov prostredníctvom zavedenia jednoduchého, štandardizovaného, prehľadného a úplného systému na základe kategorizácie smerníc a nastavenia pravidiel ich spracovania a aktualizácie. Tento postup výrazne odbremeni pracovníkov MZV SR od byrokracie a umožní ich efektívnejšie využitie pre primárne úlohy zahraničnej politiky SR.

5.2. Zabezpečiť technologicky vyspelú komunikáciu

Integrálnou súčasťou plánovaných organizačných zmien budú aj systémové opatrenia v oblasti informačných a komunikačných technológií IKT. Zásadnou navrhovanou zmenou je v budúcom roku nadviazať zmluvnú spoluprácu pri ďalšom strategickom rozvoji IKT s externým dodávateľom – poradcom pre systémovú integráciu – ktorý zabezpečí dlhodobý odborný prístup k rozvoju IKT a prevezme zodpovednosť za kvalitu a kompatibilitu subdodávateľov. Do praxe bude postupne uvádzaná koncepcia rozvoja informačných systémov MZV v návaznosti na Národnú koncepciu informatizácie verejnej správy (NKIVS), ako aj identifikované služby, ktoré MZV bude poskytovať elektronicky a bude definované elektronické prepojenie na iné subjekty a služby verejnej správy.

Koncom roku 2008 ministerstvo zaviedlo robustný manažérsky informačný systém ako nástroj pre rýchle a efektívne rozhodovanie vrcholového a stredného manažmentu na základe prehľadných výkazov a analytických dátových výstupov. Rok 2009 tak bude prvým kedy ministerstvo bude môcť interne pracovať v tomto novom informačnom prostredí a doladovať jeho funkčnosť.

5.3. Optimalizovať finančné riadenie a štruktúru rozpočtu

Limit výdavkov schválených pre kapitolu MZV SR na rok 2009 je postačujúci, avšak veľké riziko môže predstavovať viazanie časti výdavkov v prípade, že nebudú naplnené plánované príjmy vyplývajúce zo zámery majetku štátu v správe MZV SR - budova zastupiteľského úradu SR v Moskve.

V roku 2009 budú po prvýkrát sledované výdavky i rozpočet v mene euro. Podstatná časť výdavkov bola doposiaľ v rámci kapitoly MZV SR realizovaná v cudzej mene v zahraničí (vrátane eur) a následne prepočítavaná na slovenskú menu. Jej posilňovanie v poslednom období spôsobovalo kurzové rozdiely v prospech čerpania výdavkov v zahraničí v slovenskej mene. Rizikom v roku 2009 môže byť strata zisku kurzových rozdielov vyplývajúcich zo zavedenia eura a jeho postavenie voči ostatným cudzím menám.

V roku 2009 MZV SR plánuje realizovať rozšírenie siete zastupiteľských úradov SR v zahraničí v súlade s materiálom „Správa o stave siete zastupiteľských úradov SR v zahraničí v roku 2008 a východiská pre jej ďalší rozvoj“, ktorá bola prerokovaná a schválená 9. júla 2008 uznesením vlády číslo 471/2008. Na tento účel boli v rámci rozpočtu na rok 2009 vyčlenené v kapitole MZV SR predpokladané výdavky súvisiace s ich činnosťou, avšak ich výška bola stanovená len odhadom vychádzajúc z činnosti porovnateľných zastupiteľských úradov v príslušných teritóriách.

Pre rok 2009 MZV SR v rámci projektu TREFA (projekt trvalej efektívnosti riadenia) a prebiehajúceho „Procesného, hospodárskeho, organizačného, funkčného, personálneho a informačného auditu“ navrhlo novú programovú štruktúru kapitoly a v rámci finančného riadenia sa zavádza systém kontrolingu a reportingu.

V analytickej časti projektu boli definované strategické priority a strategické ciele MZV SR. Nová programová štruktúra zohľadňuje potrebu, aby sa jednotlivé strategické priority a ciele preniesli do ekonomického riadenia, a to práve cez vytvorenie nových podprogramov kopírujúcich strategické priority a ich jednotlivých prvkov, ktoré vyjadrujú strategické ciele. Očakáva sa zvýšená prehľadnosť a adresnosť v plánovaní rozpočtových prostriedkov a následnom financovaní jednotlivých druhov výdavkov podľa účelu ich použitia.

Popri zavedení novej programovej štruktúry sa v roku 2009 plánuje efektívne zavedenie funkčného systému vnútropodnikového účtovníctva ako nástroja na zvýšenie efektívnosti a racionálnejšieho využitia zverených prostriedkov. Bude vytvorený nový systém nákladových stredísk a sledovania efektívnosti vynaložených prostriedkov. S cieľom odbremeniť zastupiteľské úrady od nadmernej administratívy a duplicity bude na vybraných úradoch vytvorená manažérska pozícia vedúceho administratívy, ktorý bude zodpovedať za výkon všetkých podporných činností zastupiteľského úradu. Pre podporu jeho činnosti bude spracovaný manuál ekonomického riadenia zastupiteľského úradu.

5.4. Posilňovať odbornú pripravenosť pracovníkov zahraničnej služby

V oblasti práce s ľudskými zdrojmi MZV SR v r. 2009 bude pokračovať v aktivitách zameraných na skvalitnenie ľudského potenciálu našej zahraničnej služby, jeho stabilizáciu, vyššiu motiváciu a rozvoj, ako aj postupné zavádzanie elementov kariérneho plánovania v podmienkach MZV SR.

Konkrétne budú realizované tieto hlavné aktivity:

- spolupráca na tzv. veľkej novelizácii zákona o štátnej službe a spolupráca na predpokladanej tvorbe zákona o zahraničnej službe,
- aplikovanie ustanovení nového Kariérneho poriadku do praxe,
- dokončenie modifikácie zahraničných plátov a právnych predpisov súvisiacich s prechodom na euro,
- zavádzanie nového systému vzdelávania,
- zavádzanie a aplikácia nového systému hodnotenia a odmeňovania,
- vytváranie personálnych predpokladov pre rozvoj siete ZÚ.

Uvedené aktivity umožnia v aplikačnej praxi ministerstva zaviesť elementy kariérneho a personálneho plánovania, prispieť k stabilizácii ľudského potenciálu, vyššej motivácii a profesionálnemu uspokojeniu zamestnancov, ako aj väčšej transparentnosti pracovných vzťahov.

V oblasti hodnotenia zamestnancov bude zavedené explicitné prepojenie výsledkov hodnotenia na finančnú motiváciu zamestnancov a pohyblivé zložky platu. Novým prvkom bude finančné ohodnocovanie zamestnancov na základe ich aktivít v projektových tímoch.

V rámci potreby neustálej profesionalizácie zahraničnej diplomatickej služby SR bude preto venovaná pozornosť kontinuálnemu a systematickému zvyšovaniu odbornej a jazykovej úrovne zamestnancov ministerstva formou zriadenia a spustenia do činnosti diplomatickej akadémie. Pozornosť bude venovaná tiež atestačnému vzdelávaniu, predvýjazdovej a povýjazdovej príprave, adaptačnému procesu, ako aj rôznym odborným vzdelávacím formám. Popri rozvoji a vzdelávaní zamestnancov v primárnej oblasti bude ministerstvo podporovať rozvoj a vzdelávanie zamestnancov aj v ďalších oblastiach odbornosti prostredníctvom tzv. sekundárnej odbornosti, čo poskytne zamestnancom väčšie možnosti pri pracovnom uplatnení sa v rezorte.

Úspešné budovanie diplomatického zboru SR ako členskej krajiny EÚ a NATO si vyžaduje pokračovať aj vo vytváraní takých legislatívnych, pracovno-právnych, finančných a

sociálnych podmienok pre jeho činnosť, ktoré budú porovnateľné s európskym štandardom. V tomto duchu ministerstvo, v súlade s programovým vyhlásením vlády, v roku 2008 dopracovalo návrh zákona o zahraničnej službe ako *lex specialis* zákona o štátnej službe.

5.5. Posilniť personálne zastúpenie SR v EÚ a medzinárodných organizáciách

MZV SR bude pokračovať vo vytváraní podmienok a systému pre presadzovanie a zabezpečenie adekvátneho personálneho zastúpenia SR v štruktúrach medzinárodných organizácií a najmä Európskej únie zodpovedajúce kvantitou (počet postov) aj kvalitou (funkcie) zahraničnopolitickým záujmom a príspevku SR. Budeme presadzovať spravodlivý prístup a podmienky pre presadzovanie kandidatúr slovenských občanov a aktívne pri tom využívať celú zahraničnú službu SR.